

Navs omverdensanalyse 2026–2035

Samfunnstrender til 2035 og
konsekvenser for Nav

Innhold

<u>Innledning og sammendrag</u>	01
<u>Framtidshistorier</u>	02
<u>Nav-ansattes perspektiver</u>	03
<u>Demografi</u>	04
<u>Arbeidsmarked</u>	05
<u>Brukerforventninger</u>	06
<u>Digital teknologi</u>	07
<u>Økonomiske levekår</u>	08
<u>Helse</u>	09
<u>Politiske trender</u>	10
<u>Kompetansebehov i Nav</u>	11
<u>Hovedfunn og avslutning</u>	12

Sammendrag

Hvorfor trenger Nav en omverdensanalyse?

#1

Grunnlag for treffsikre strategier og prioriteringer

#2

Refleksjon og diskusjon om hvordan samfunns-trendene treffer

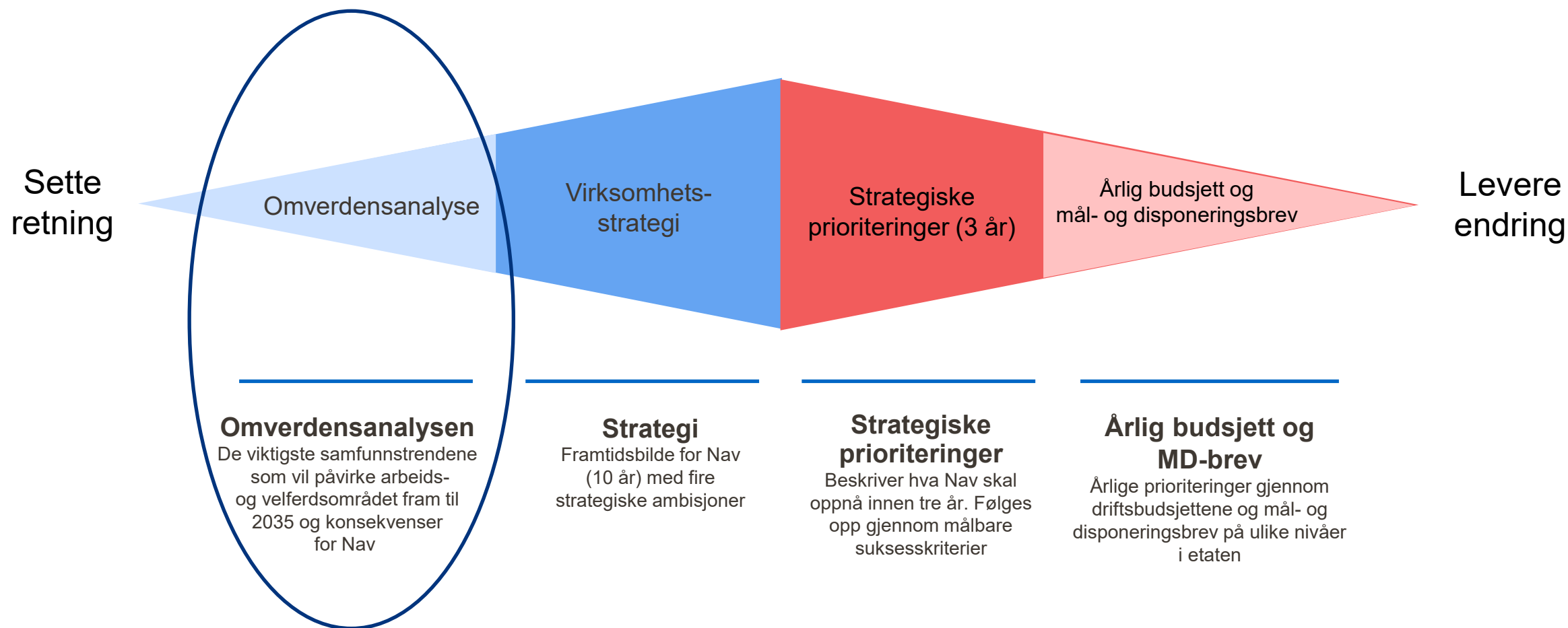

Samfunnet endrer seg raskt og uforutsigbart. Analysen vurderer hvilke trender som er viktigst for Nav og hvilke som er mest usikre

Ansatte i Nav er hovedmålgruppe, men vi ønsker også å nå beslutningstakere og samarbeidspartnere

Fra framtidsvisjon til å levere endring

Samfunnstrender og Nav mot 2035

- Mangel på arbeidskraft, sterk vekst for hjelpemidler og pensjon
- Økte krav til effektivisering og treffsikre tjenester
- Politikk for bærekraftig velferd

1

- Geopolitisk usikkerhet og proteksjonisme – må være forberedt på brå endringer i migrasjon og arbeidsmarked
- Sikkerhet og beredskap viktigere

2

- Kunstig intelligens sentral rolle for arbeidsmarked og tjenesteutvikling
- Kompetansegap – ufaglærte mest sårbare
- Bedre balanse mellom digitale tjenester og personlig bistand

3

- Bedre helse taler for færre med helseytelser, omstilling og psykiske plager kan trekke opp
- Utvikling i innvandring/integrering viktigste faktor for sosiale tjenester

4

De viktigste endringene fra omverdensanalysen 2025–2035

- Kunstig intelligens modnes som teknologi
 - KI-agenter ventes å bli standard infrastruktur
 - Ny forskning og nye scenarioer for hvordan KI kan påvirke arbeidsmarkedet
- Brukerforventninger: Tydeligere på forventning om kortere ventetid og bedre informasjon underveis i saksbehandlingen
- Oppdaterte tall/framskrivninger – men endrer i liten grad forventede utviklingstrekk framover
 - Fortsatt sterk aldring, men i litt svakere takt enn tidligere antatt
 - Ny historisk topp for helserelaterte trygdeytelser. Nedgang i selvrappporterte psykiske plager blant unge
 - Økt realinntekt for de fleste grupper, men fortsatt høy gjeldsgrad og høyt rentenivå
 - Fortsatt synkende skattevilje

De største usikkerhetene for Nav

- Verdenssituasjonen: Krig/konflikt, handelshindre, tøffere prioriteringer
- Konsekvenser av kunstig intelligens for arbeidsmarkedet og Nav
- Nivå på og sammensetning av innvandringen
- Utviklingen i psykiske plager/lidelser og konsekvenser for utenforskap

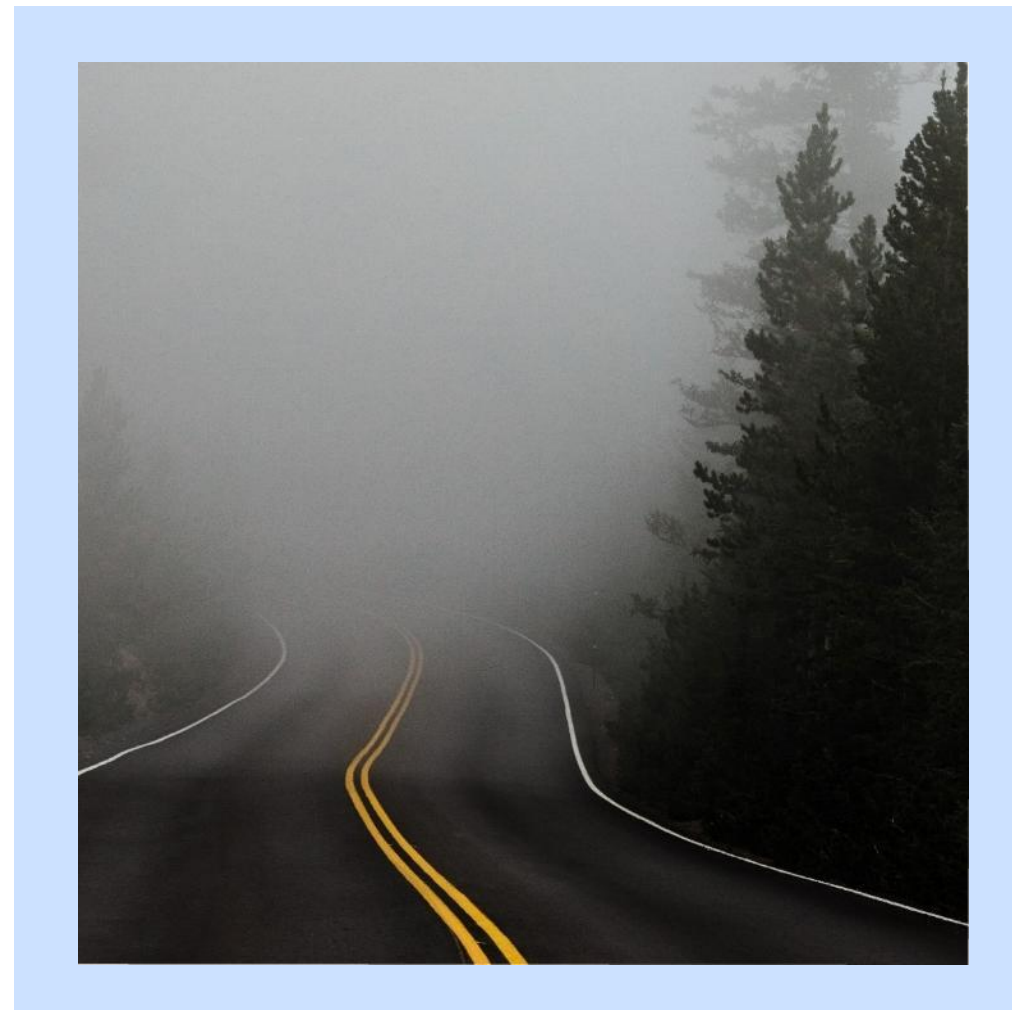
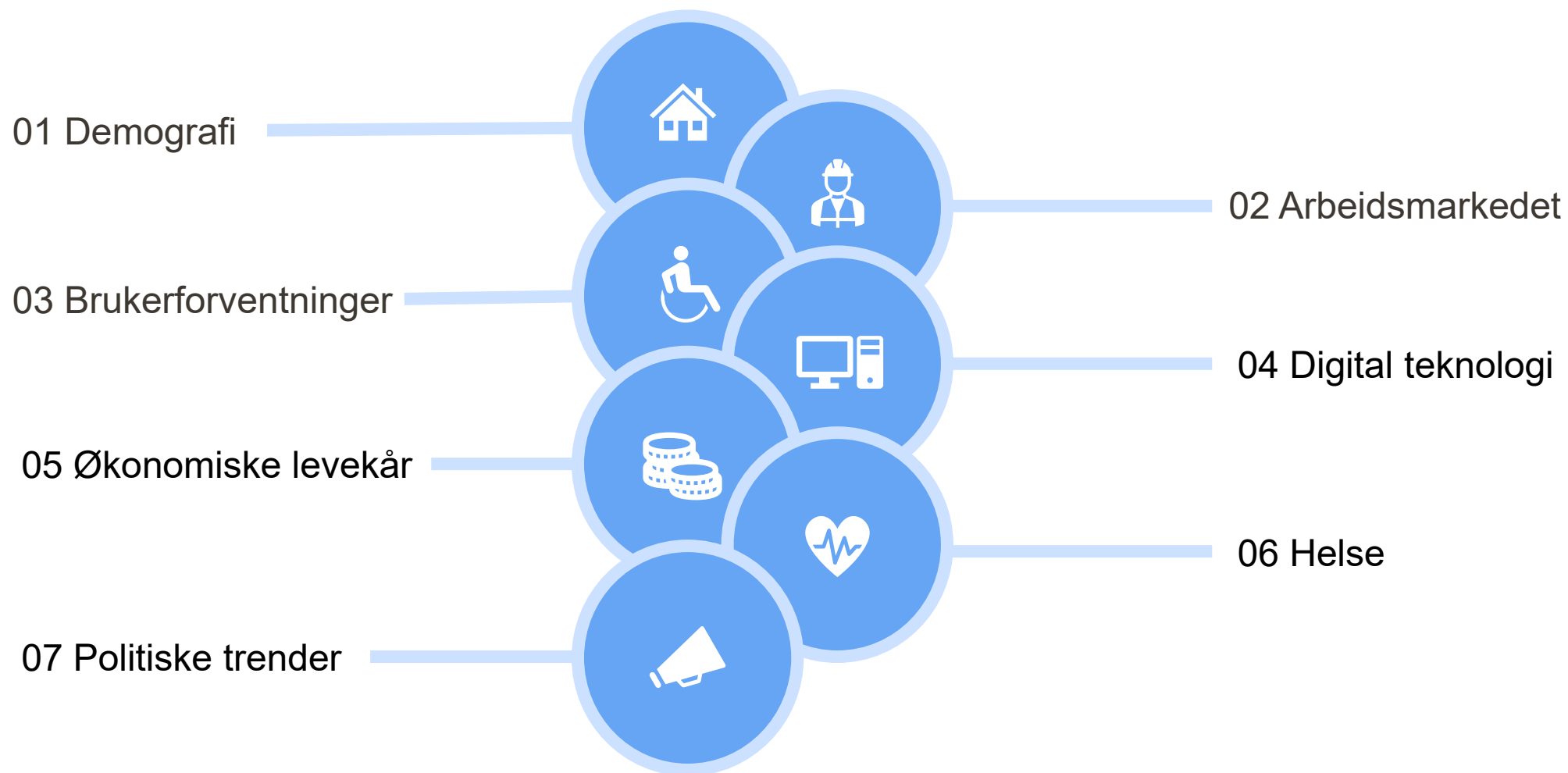

Foto: Unsplash

7 samfunnsområder i analysen

Framtidshistorier

Utenforskap og levekår

Sysselsetting viktig for levekårene

Høy sysselsetting og god integrering gir gode levekår, og færre barn og unge vil oppleve dårlige oppvekstvilkår

Nav, helse- og utdanningssektoren, kommunene og arbeidsgiverne bidrar ved å samarbeide om integrering

Vi tilbyr tilpasset utdanning, livslang læring og individuelle oppfølgingsløp

Vi kan mislykkes hvis

- Stramme offentlige budsjetter og begrenset kapasitet blir en hindring
- Regional arbeidsledighet og liten mobilitet kan gi dårlige levekår, mistillit og polarisering

Brukermøter

Brukerne foretrekker digitale løsninger

De fleste foretrekker digitale tjenester og KI-støttede verktøy

Det er tydelige prioriteringer mellom standardløsninger og personlig bistand

Det er færre Nav-kontorer, men med bedre kompetanse

Vi kan mislykkes hvis

- Høye forventninger og manglende prioritering mellom brukergrupper
- Ineffektive tjenester og lange ventetider
- Økt utenforskap og framvekst av private tilbud

Nav i den digitale tidsalderen

Offentlig sektor er ledende

Trygg datadeling på tvers

KI brukes i veiledning og saksbehandling er automatisert

Effektive og brukervennlige digitale tjenester

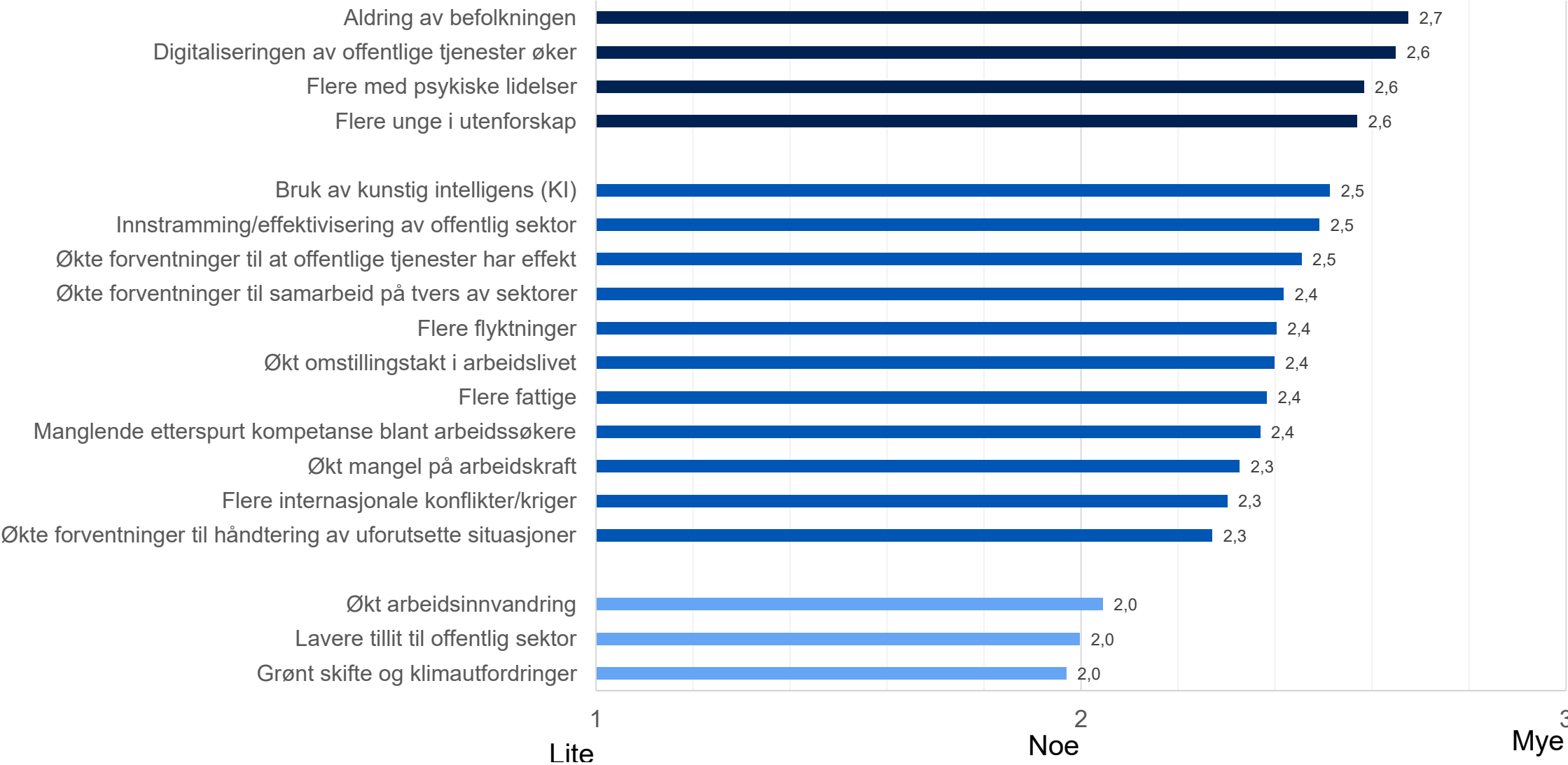
Vi kan mislykkes hvis

- Mangel på IKT-kompetanse og på digitaliseringsvennlige regler og finansieringsmodeller
- Utdaterte systemer i parallell med nye tjenester gir manglende datadeling og høye forvaltningskostnader
- Lav tilfredshet og tillit i befolkningen

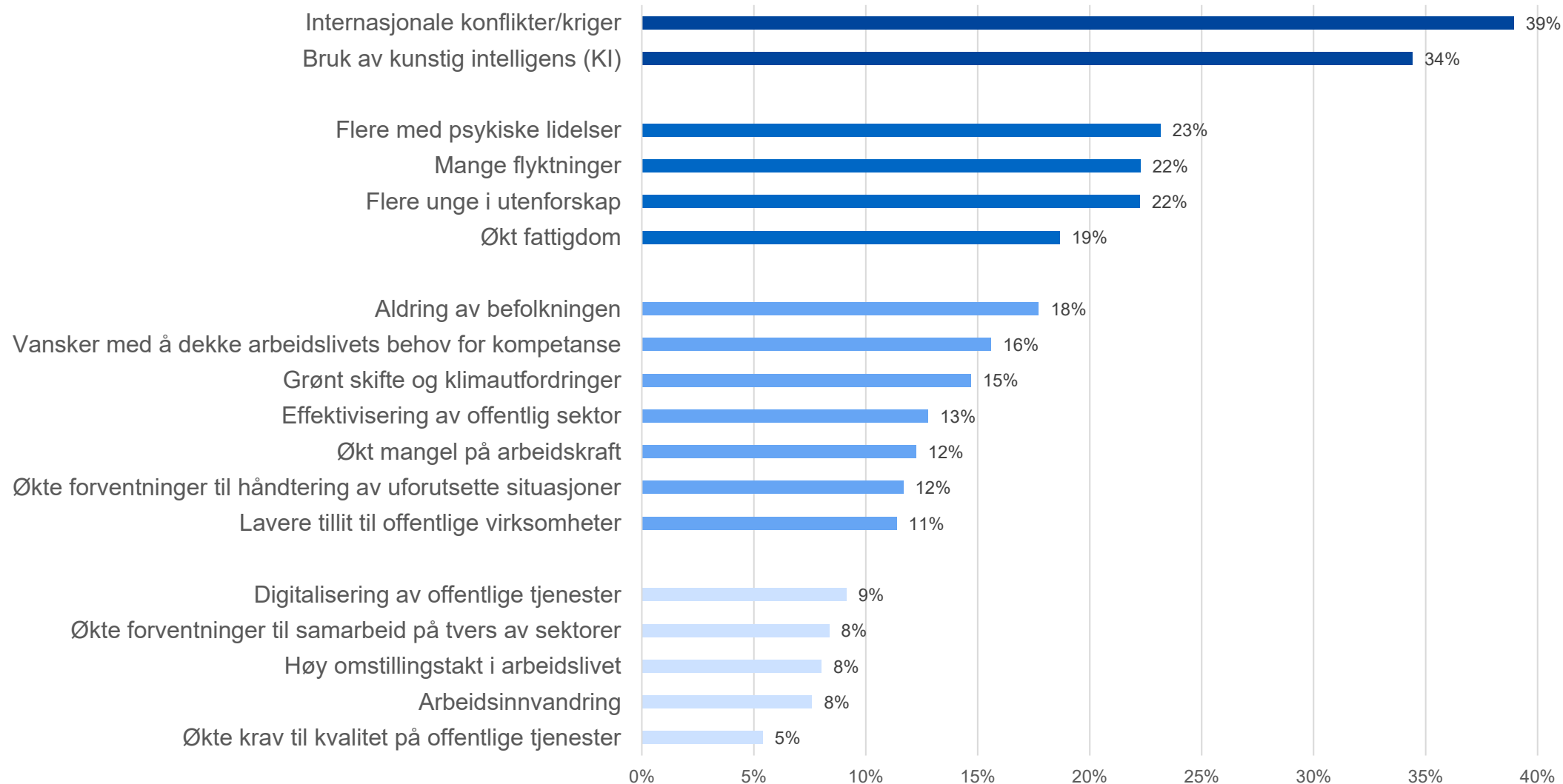
Ansattes perspektiver

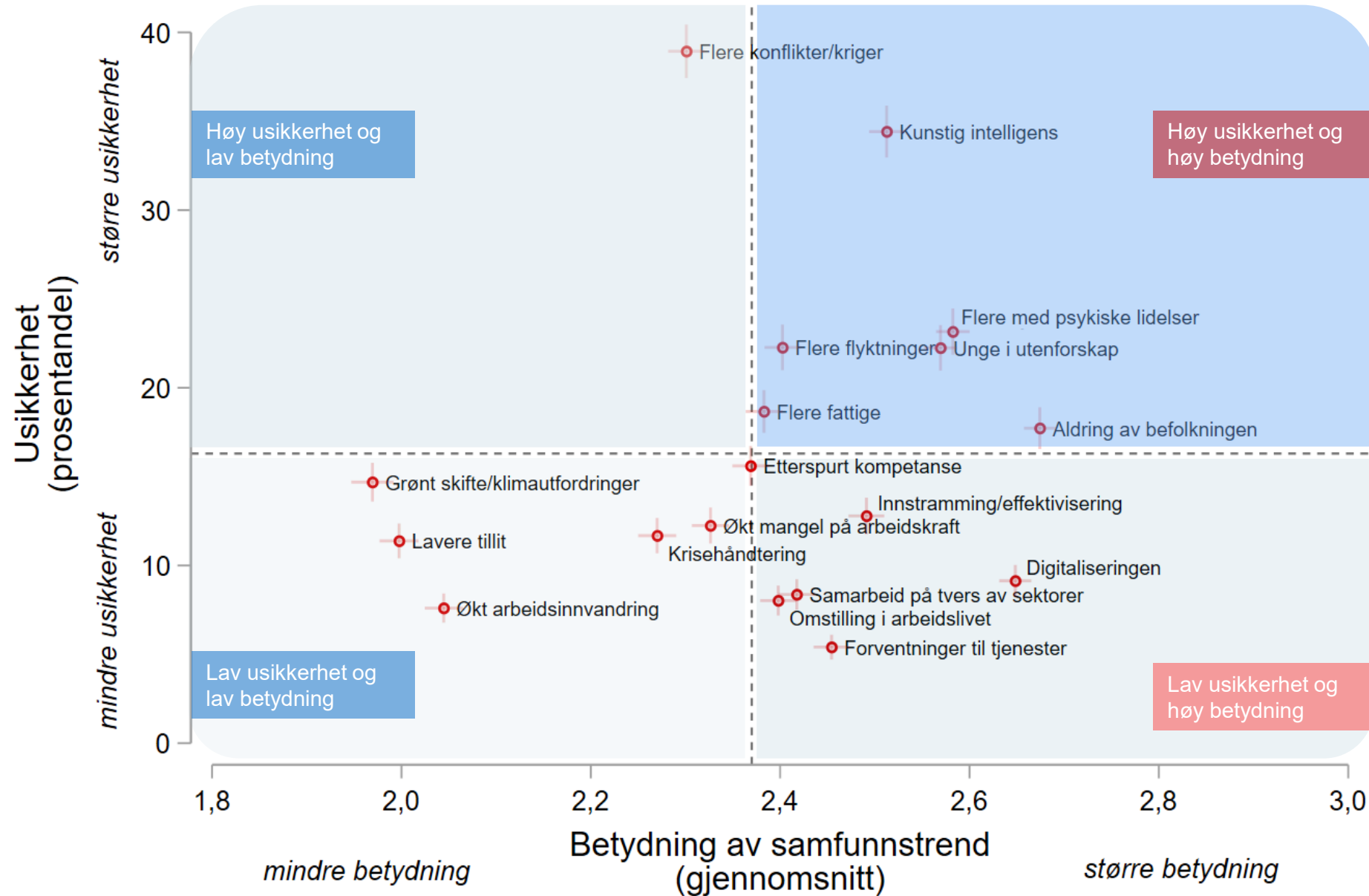
Samfunnstrendene som ifølge ansatte vil påvirke Nav de neste 10 årene

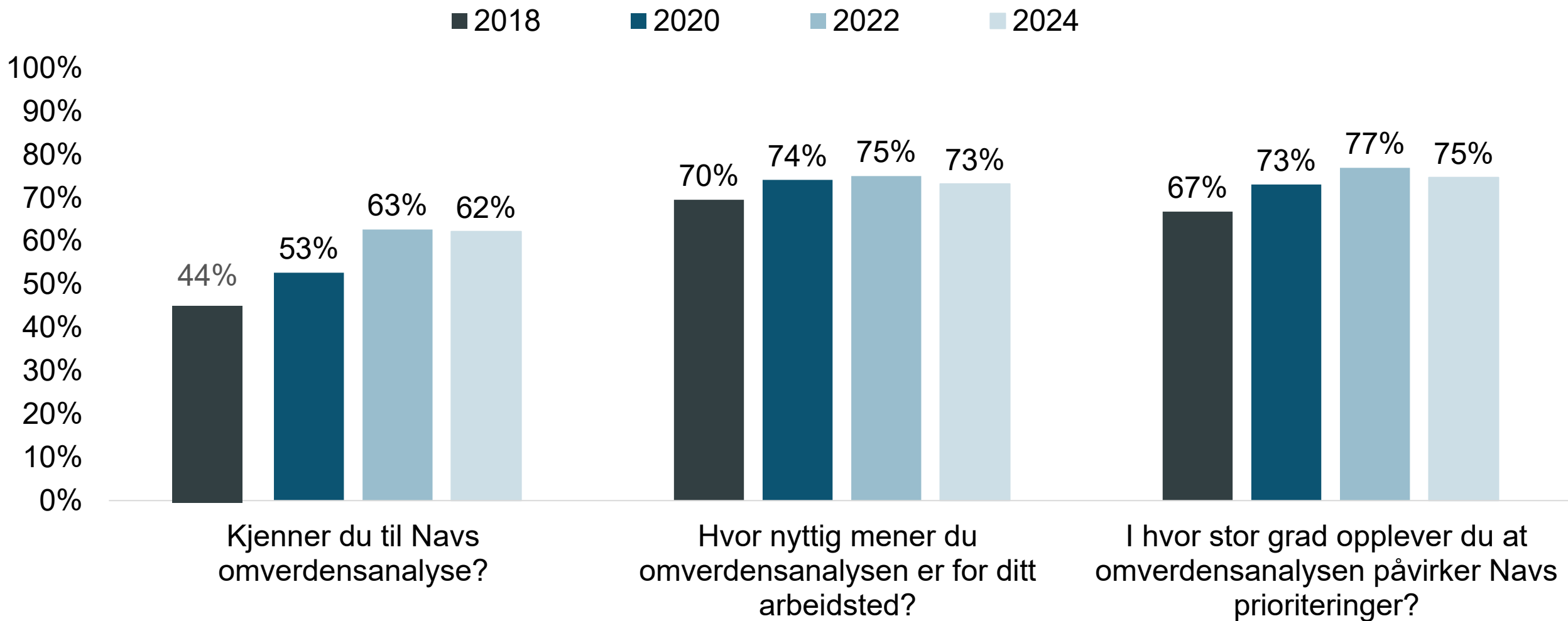
Hvor usikre mener ansatte at trendene er?

Hvilke samfunnstrender har både høy usikkerhet og stor betydning for Nav?

Ansattes kjennskap og vurdering av nytteverdi/påvirkning

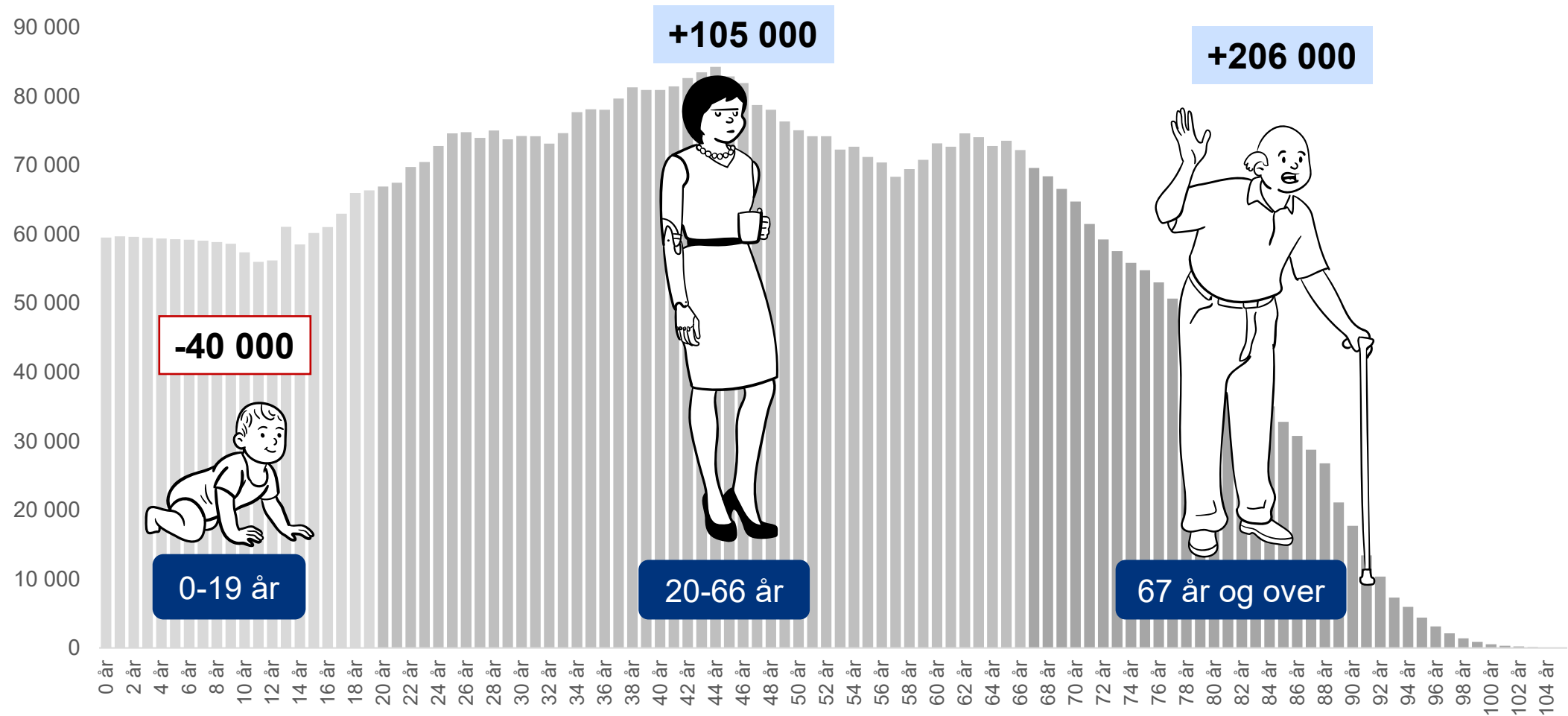

Demografi

Befolkningen 2026 og 2035

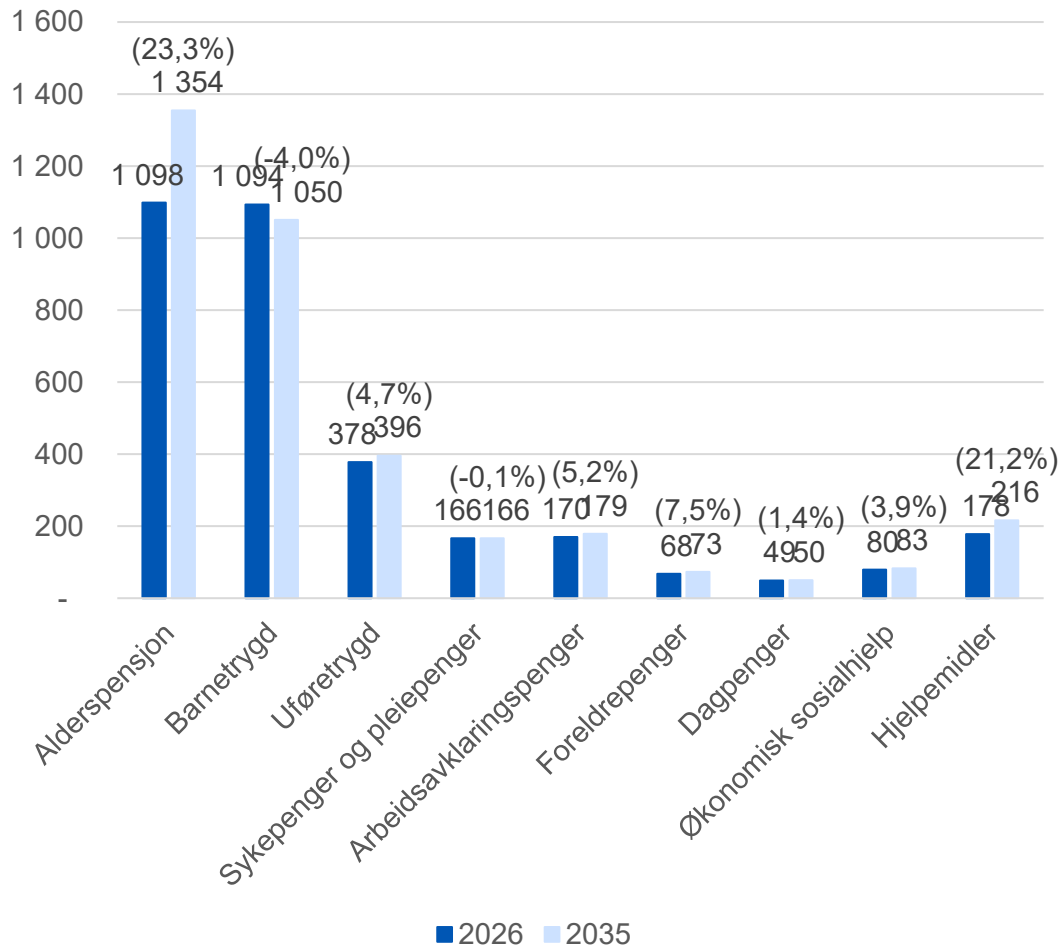
3 av 4 ekstra innbyggere i aldersgruppen 67 år og oppover

Kilde: Befolkningstall 1. januar 2026 og befolkningsframskrivingene hovedalternativet, juni 2026

Sterk vekst for pensjon og hjelpemidler

Årsgjennomsnitt for antall mottakere i 1000

Konsekvenser for Nav

- Beskjedne konsekvenser for arbeidsbelastningen i stort – 3 av 4 Nav-ansatte jobber opp mot folk i yrkesaktiv alder
- Flere brukere av hjelpemidler vil utfordre Nav
- Gapet mellom utgifter og inntekter på statsbudsjettet blir større, noe som vil stille krav til effektivisering i offentlig sektor
- Kan gi forventning om at Nav skal drive arbeidsrettet oppfølging av flere brukergrupper enn i dag – som alt annet likt vil kreve flere veiledere på Nav-kontorene

Mange kommuner treffes av to utfordringer: Aldring og sentralisering

- **Færre** i yrkesaktiv alder i over halvparten av kommunene i 2035
- **Færre** barn og unge i 3 av 4 kommuner i 2035
- SSB venter lavere nettoinnvandring, men usikkerheten er høy

Arbeidsmarked

Arbeidsmarkedet mot 2035

- Aldrende befolkning og mangel på arbeidskraft
- Endringer i kompetansebehov som følge av teknologisk utvikling
- Usikkerhet knyttet til internasjonale rammevilkår

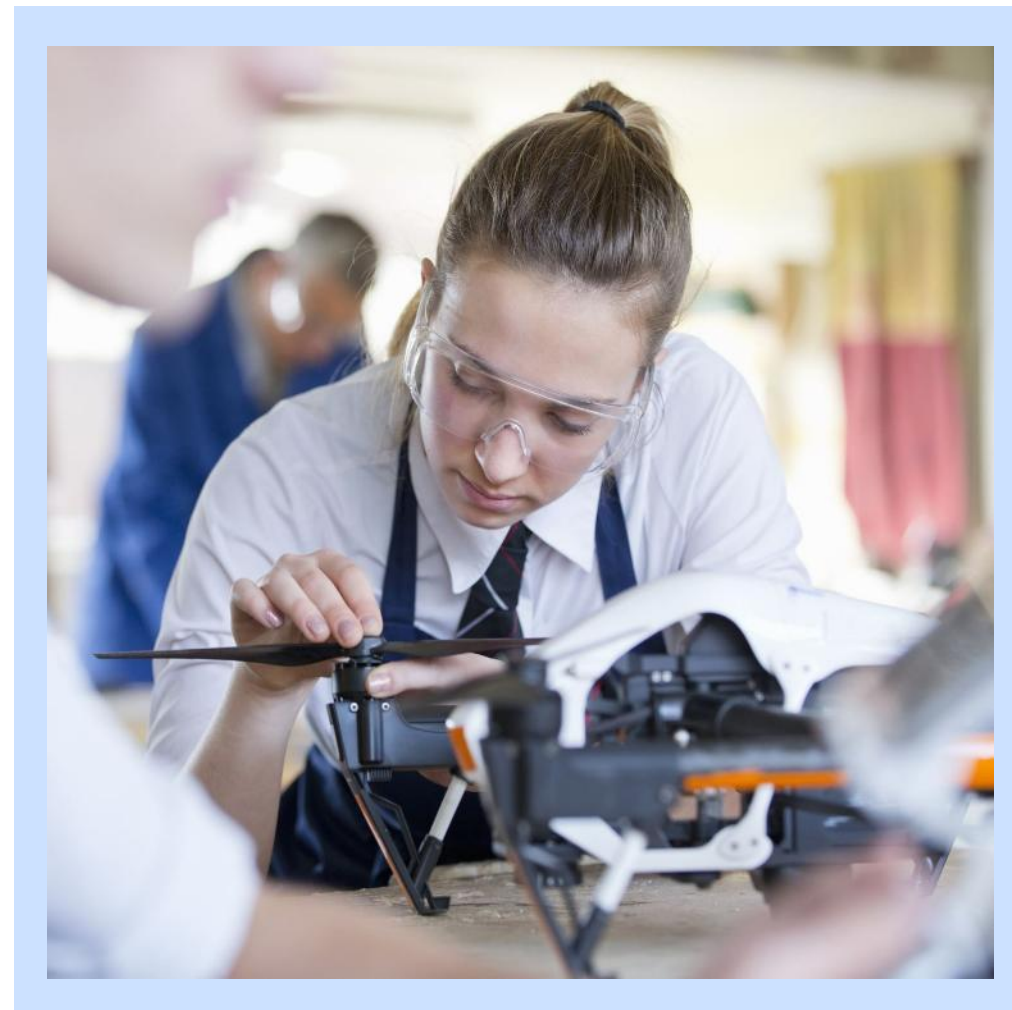

Foto: Microsoft stockbilder

Aldring gir mangel på arbeidskraft

- Svak utvikling i befolkningen i yrkesaktiv alder, men langt flere eldre
- Stor og vedvarende mangel på helsepersonell
 - 2026: Mangel på ca. 7 000 personer
 - SSB: Underdekning på 11 000 sykepleiere og 19 000 helsefagarbeidere i 2035
- Mangler også personer med fagbrev innen industri, bygg og elektro
- Muligheter for å inkludere flere av de som står utenfor arbeidslivet

med. Men i helsevesenet tapper en stor arbeidskraft som politikerne ikke kan kjøpe seg ut

Navs bedriftsundersøkelse: Fortsatt stor mangel på helsepersonell i Norge

MÅ HA FLERE: Også i år er behovet for arbeidskraft størst i helse- og omsorgssektoren. Her mangler det omtrent 13 000...

LES MER

Stor mangel på helsepersonell: – Jeg sluttet da barn nummer to kom

Helse- og omsorgssektoren skriker etter folk, viser en rapport fra NAV. Størst er mangelen på sykepleiere. – Hverdagen gikk rett og slett ikke opp lenger, forteller tidligere sykepleier Inger Lise Blindheim.

Mange unge står utenfor arbeidslivet

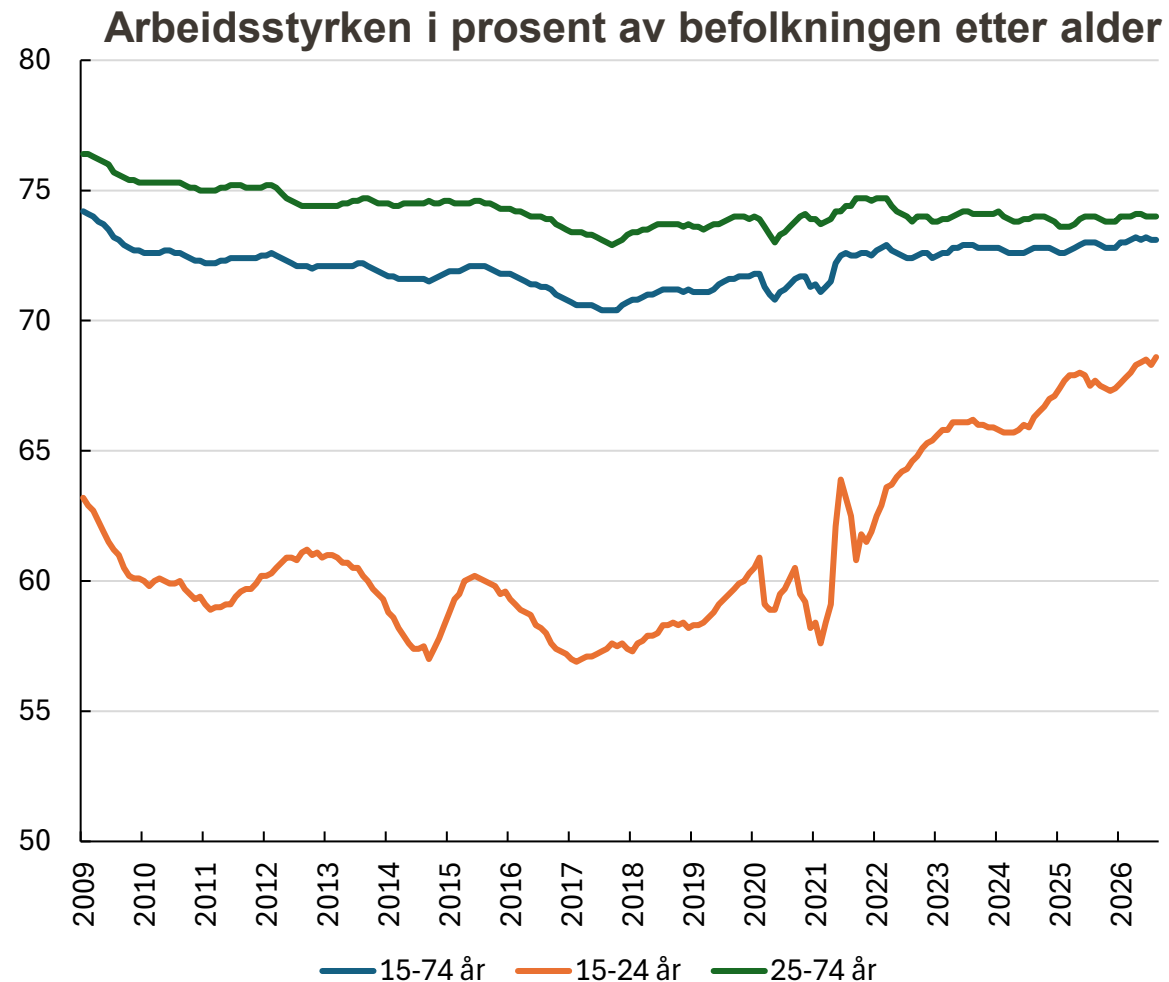
- SSB: 105 300 (10,1 %) unge utenfor i 2025
 - En liten økning fra 2024
- Nav: 110 000 unge (20–29 år) utenfor i 2025 (15,6 %)
 - Nedgang fra 2024
 - Kontrollert for ukrainske flyktninger er det laveste andel som er målt

Foto: Colourbox

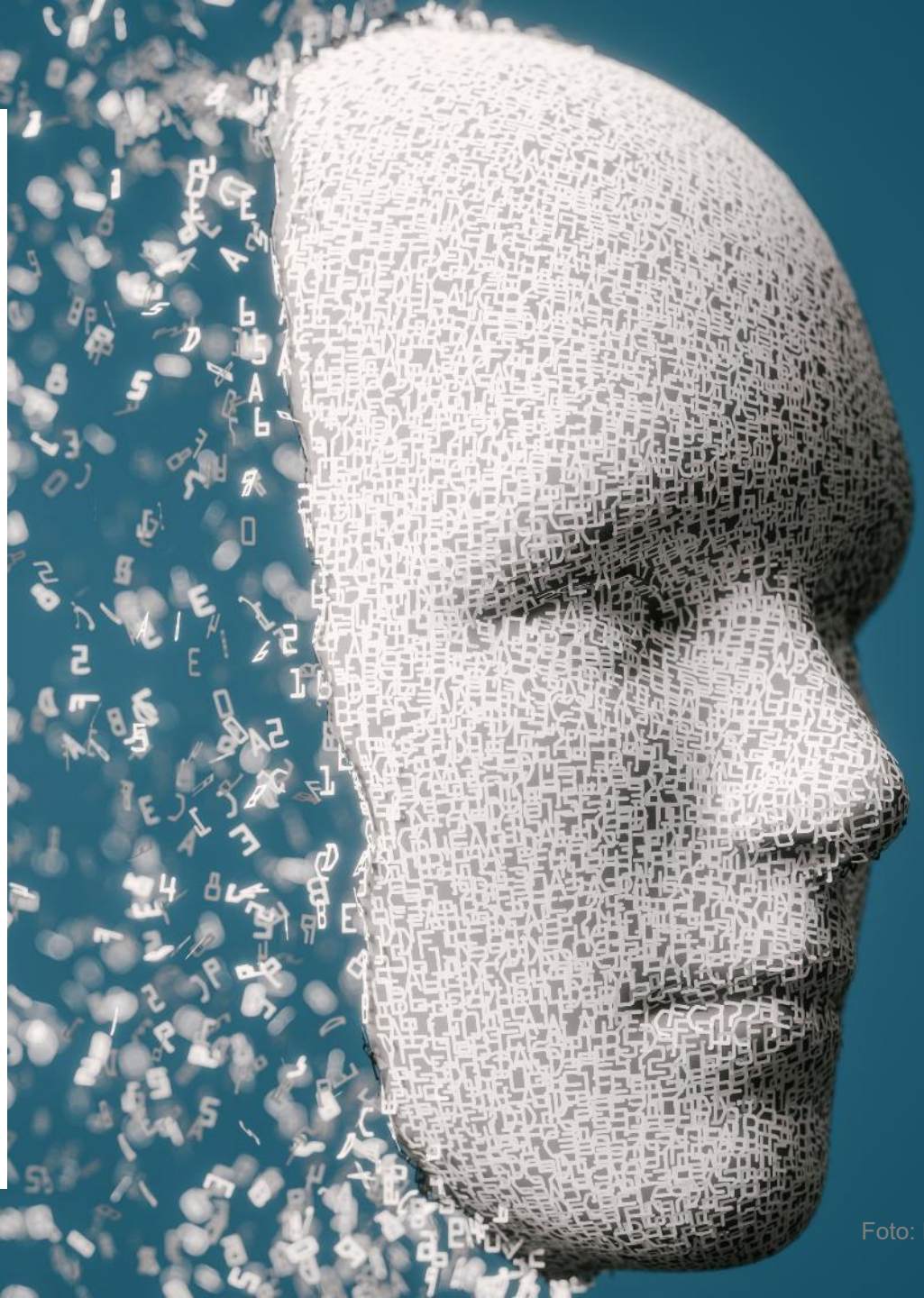
Aldri har en større andel unge deltatt i arbeidslivet

- Stor økning i andelen unge som deltar i arbeidsstyrken
 - Sysselsettingen har økt samtidig, men ikke like mye
 - Har gitt økning i AKU-ledigheten
- Utviklingen drevet av unge som søker jobb ved siden av skole/studier
 - Deltidsarbeid i lave stillingsprosjenter
 - Ønske om arbeidserfaring eller trang studentøkonomi

Kunstig intelligens (KI)

- Mer enn halvparten (53%) av norske virksomheter har tatt i bruk KI
 - Tegn på økende bruk
- For tidlig til å se de helt store effektene på arbeidsmarkedet
 - Effekt på enkeltoppgaver og yrker
 - Lavere sysselsettingsvekst blant unge i KI-eksponerte yrker internasjonalt
- Den samlede effekten på arbeidsmarkedet framover usikker:
 - Europakommisjonen: Positiv totaleffekt av KI, men unge og lavt utdannede mer sårbare.
 - Norge: Vil kunne påvirke mangelen på arbeidskraft, og føre til midlertidig økt arbeidsledighet, men vil trolig ikke hjelpe oss der vi trenger det mest
 - Kostnadene knyttet til KI vil trolig også øke
 - Usikkerhet knyttet til reguleringer fra myndighetene

Scenarier for utviklingen innen kunstig intelligens

Kraftig brems

Bruken av KI stagnerer
Få eller ingen produktivitetsgevinster

Aksjefall og svakere global vekst på kort sikt
Økende mangel på arbeidskraft på lang sikt
Enkelte utsatte yrker blir påvirket
Utfordring for Nav-kontorer å formidle arbeidskraft
Gode vilkår for arbeidsinkludering

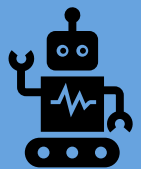

Stabil utvikling

KI-bruken fortsetter å øke jevnt
Moderat økning i produktiviteten

Reduserer mangelen på arbeidskraft i stort
Påvirker mange yrker, men ikke de praktiske
Ikke høy arbeidsledighet, men omstilling nødvendig
Utfordring å omstille arbeidskraft fra KI-rammede yrker til andre deler av arbeidslivet

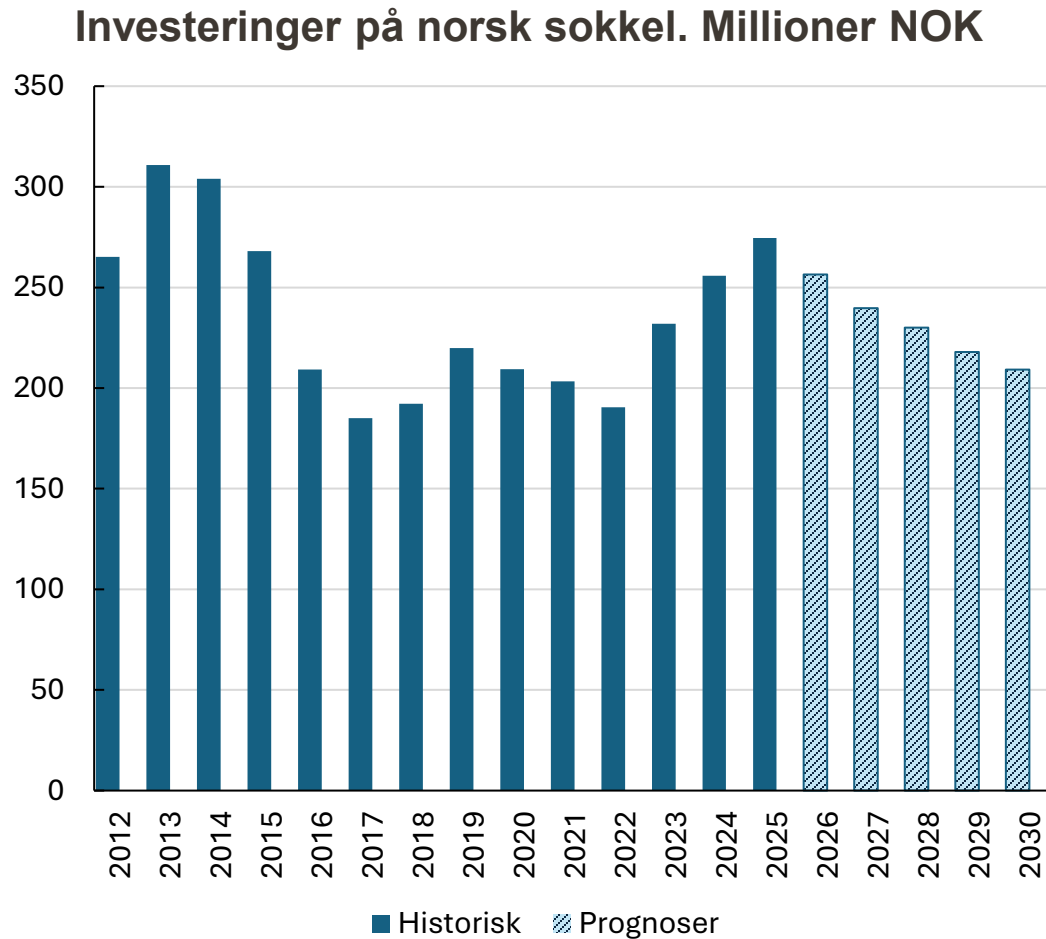
«KI-revolusjon»

Kraftig økning i bruken av KI
«Fysisk» KI (roboter) blir mer vanlig
Store produktivitetsgevinster

Innføringen av KI rammer arbeidsmarkedet bredt, også fysiske yrker
Sterk vekst i økonomien, men høyere arbeidsledighet
Usikkerhet rundt behovet for omstilling

Grønn omstilling

Kilde: Sjøkeldirektoratet (2026)

- Fallende investeringer gir lavere sysselsetting i olje- og gassnæringen
 - Kan gi regionale utslag
 - Satsing på omstilling viktig
- Satsingen på nye grønne næringer som hydrogen, batterier, havvind og karbonfangst og lagring (CCS)
 - Blandede resultater så langt
 - Utfordringer knyttet til lønnsomhet, internasjonal konkurranse, tilgang til kraft og nettkapasitet, og arealkonflikter

Internasjonal økonomi preget av usikkerhet

- Vedvarende tollbarrierer og langvarig handelskonflikt
 - Negativt for norsk eksport
 - Mer regionalt samarbeid og alternative handelspartnere
- Økt konfliktnivå i Midtøsten
 - Økte energi- og råvarepriser
 - Negativt for økonomisk vekst
 - Langvarig konflikt kan få store konsekvenser

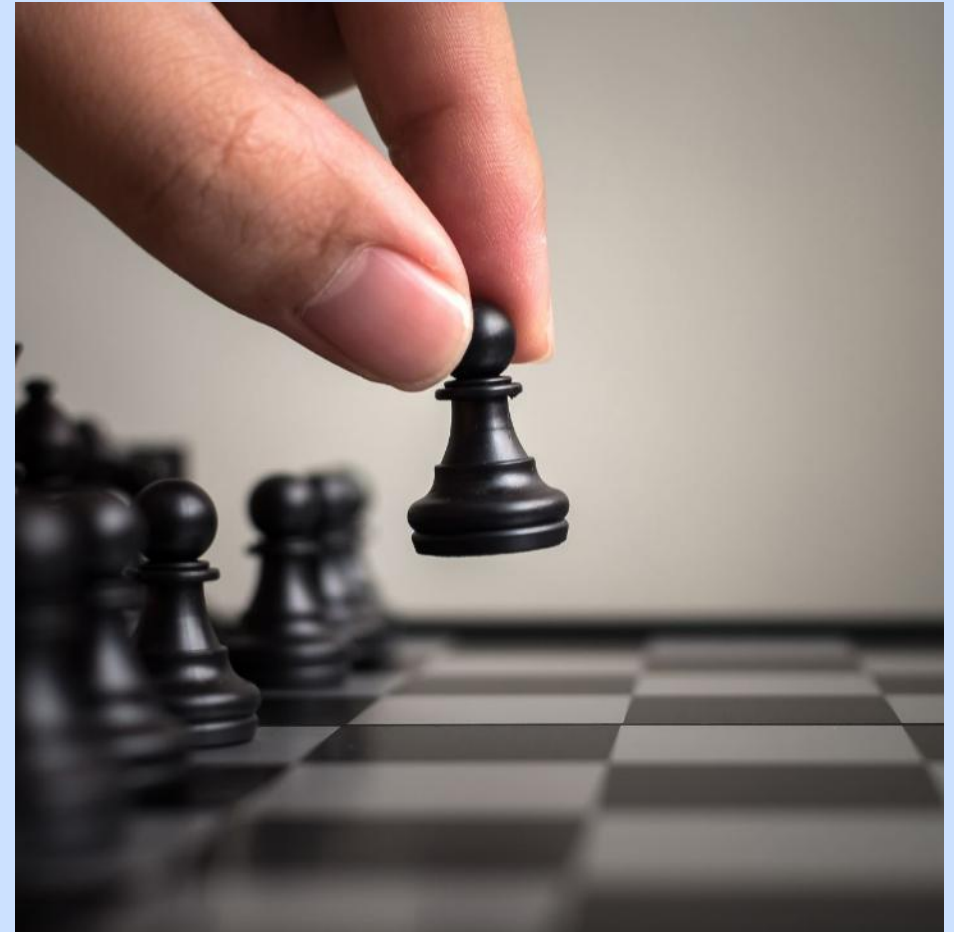

Foto: Microsoft stockbilder

Scenarier for utfallet av den globale handelskrigen

Retur til status quo

Forhandlinger lykkes i stor grad, konflikten dempes

Tollnivået etter hvert tilbake mot utgangspunktene

Handel tilnærmet som før 2025

Små effekter på verdensøkonomien

Ingen ekstraordinære tiltak i Nav, men må kunne reagere raskt ved behov

Vedvarende tollbarrierer

Varslede tollnivåer opprettholdes, men uten videre eskalering

Begrenset nedgang i eksport, lavere investeringer og vekst

Ledighet lite påvirket, men omstilling mellom næringer

Økt innsats på omstillingstiltak, noe økt behov for inntektssikring

Eskalerende handelskrig og global resesjon

Økonomisk usikkerhet rammer både løpende drift og investering

Tilliten undergraves

Negativ spiral: Lavere vekst, fall i oljepris, økning i konkurser

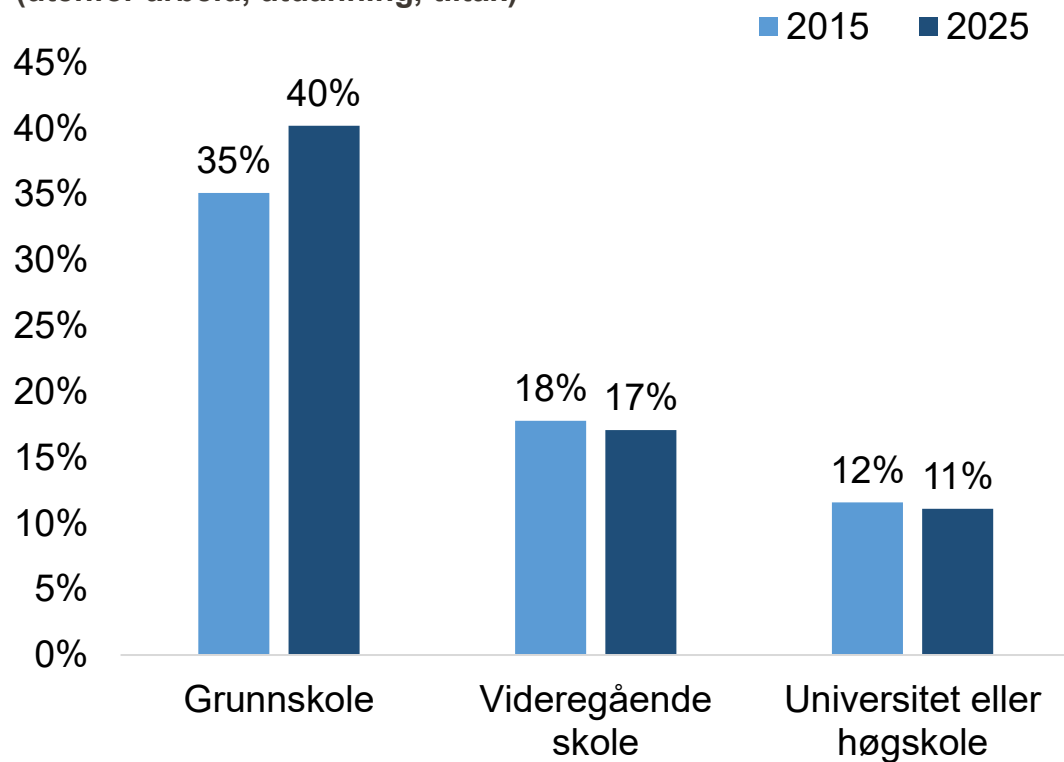
Økt ledighet i eksportavhengige fylker

Må styrke kapasiteten i saksbehandling og oppfølging

Økt behov for krisehåndtering

Økende utenforskap blant ufaglærte

**Andel 20–66 år i utenforskap, etter utdanningsnivå
(utenfor arbeid, utdanning, tiltak)**

Kilde: SSB

Satsing på kompetanse

- Endrede kompetansebehov og ny teknologi kan gi økt omstillingsbehov
- Dreie virkemiddelbruk mot livslang læring og kompetanseutvikling
- Bidra til å veilede mot utdanninger og yrker med gode framtidsmuligheter
- Bedre samarbeid mellom Nav, utdanningssektoren og arbeidsgivere

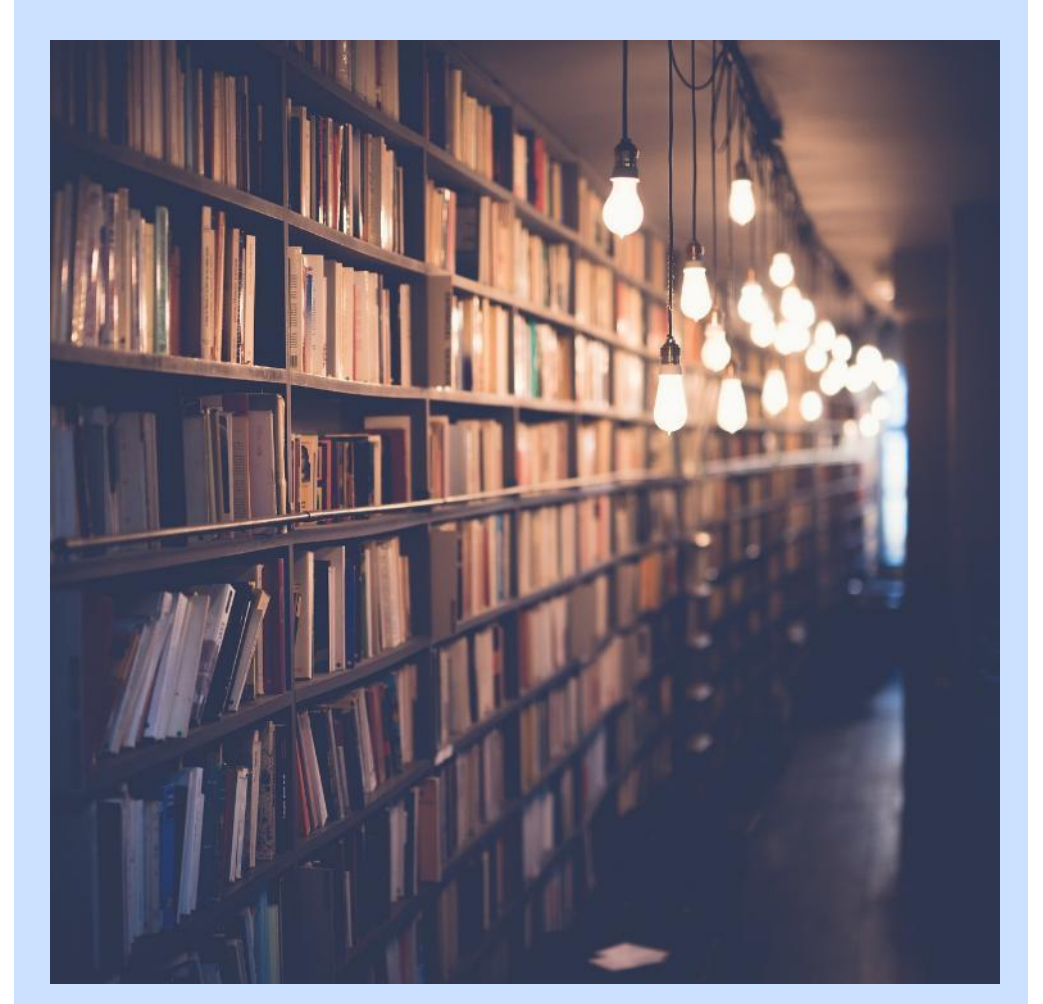

Foto: Pixabay

Brukerforventninger

Teknologisk utvikling påvirker forventningene

- Barrierer og muligheter
 - Ny teknologi kan inkludere flere
 - Digitalt utenforskap og større skille mellom digitale og mer sårbare brukere
 - Ikke alle tjenester er digitale
- Digitalt generasjonsskifte?
 - Nye generasjoner er «digitalt innfødte»
 - Også unge kan havne utenfor

Forventninger fra personbrukere

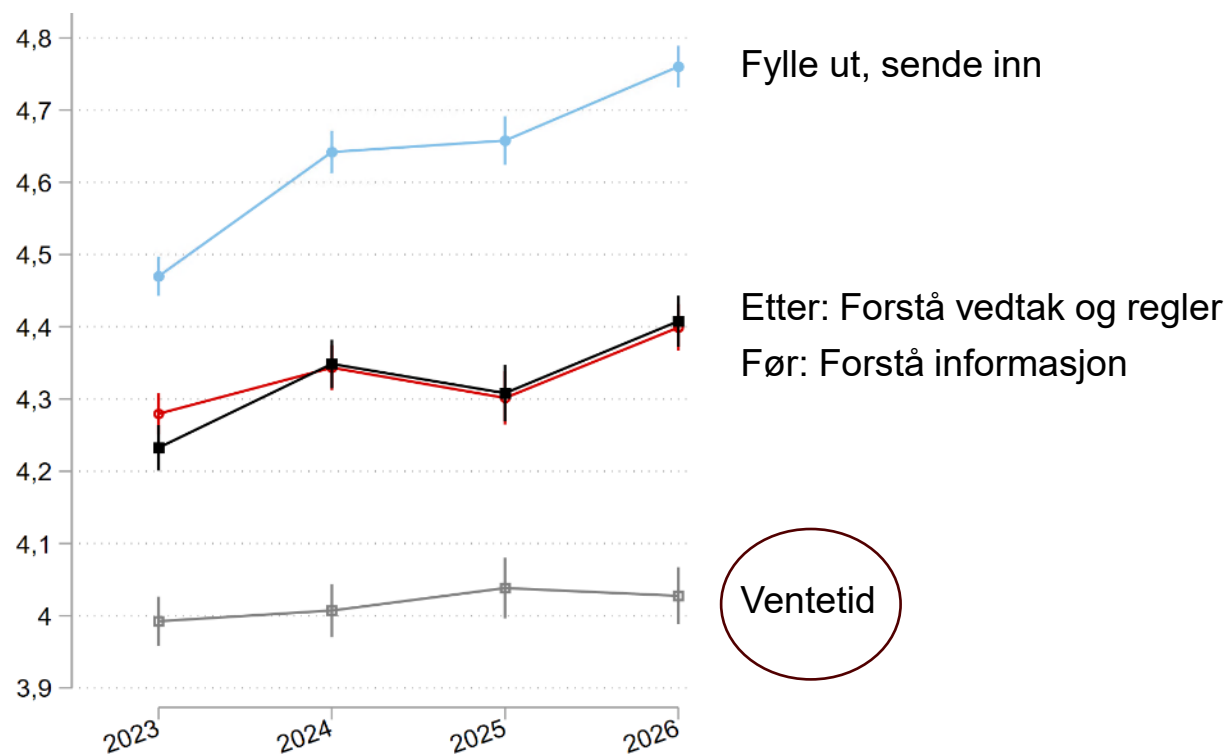
- Det grunnleggende må komme først
- Kortere ventetid og bedre informasjon underveis
- Forventning om menneskemøter
 - Samspill med digitale tjenester kan inkludere flere, men også skape nye barrierer
- Persontilpassede tjenester
- Medvirkning og innflytelse
- Todelt: Mange klarer seg uten hjelp

Foto: Microsoft stockbilder

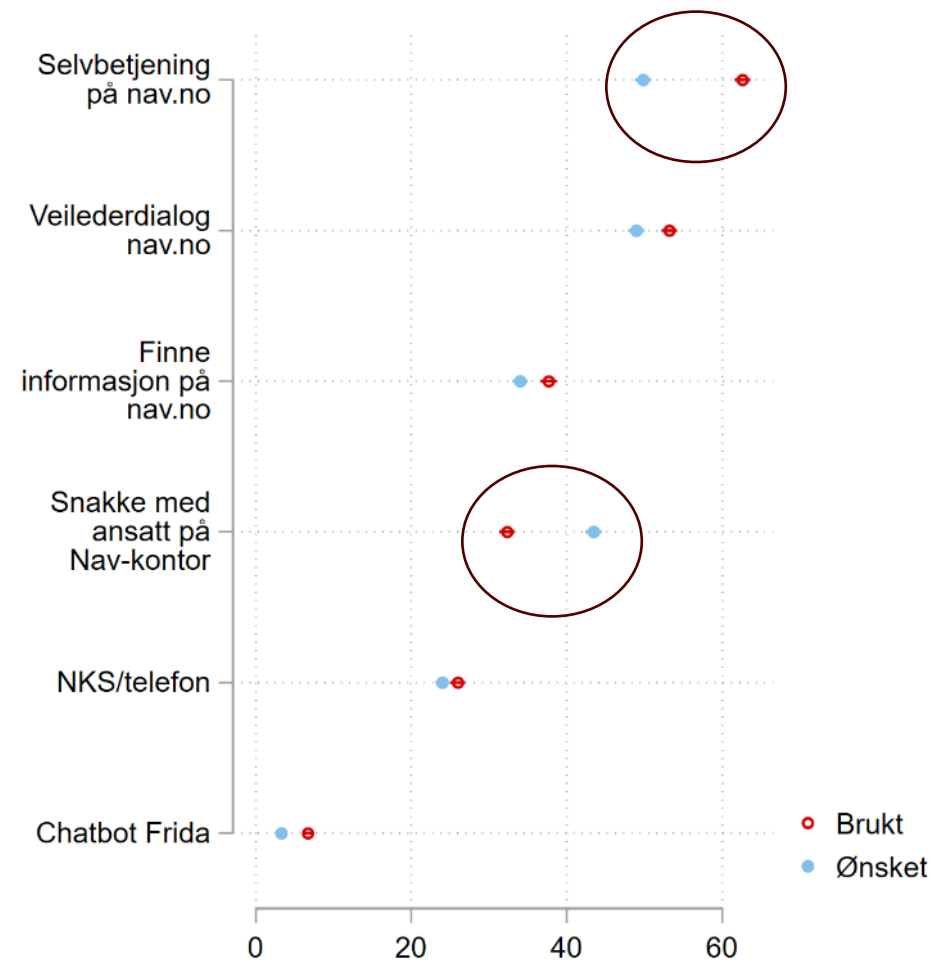
Mindre venting, mer menneskelig kontakt

Venting er klart verst i søknadsprosessen

Skala 1-6, gjennomsnitt

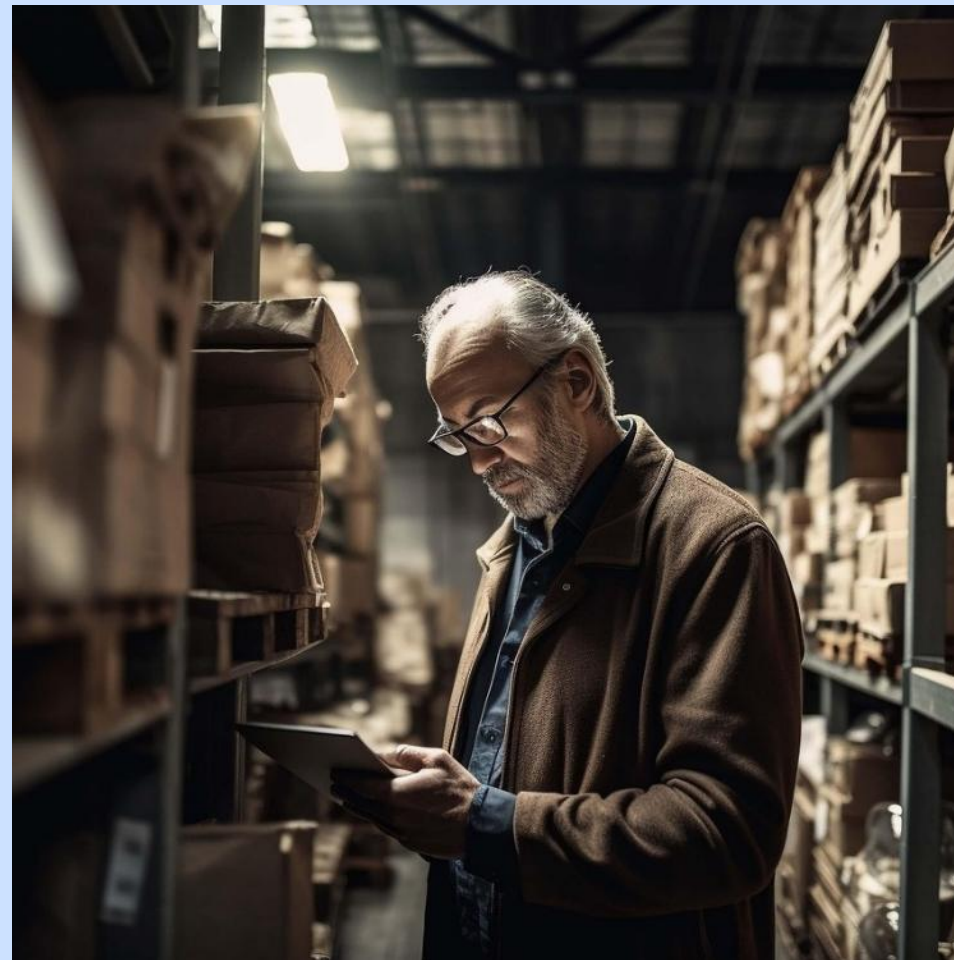
Mange ønsker menneskelig kontakt

Prosentandeler

Arbeidsgivernes forventninger

- Et raskere og enklere Nav
- Tilrettelegger for inkludering
 - Et Nav som kjenner det lokale næringslivet og tenker langsiktig for å kvalifisere til behovene
- Viser muligheter, er fleksible og forebygger sykefravær

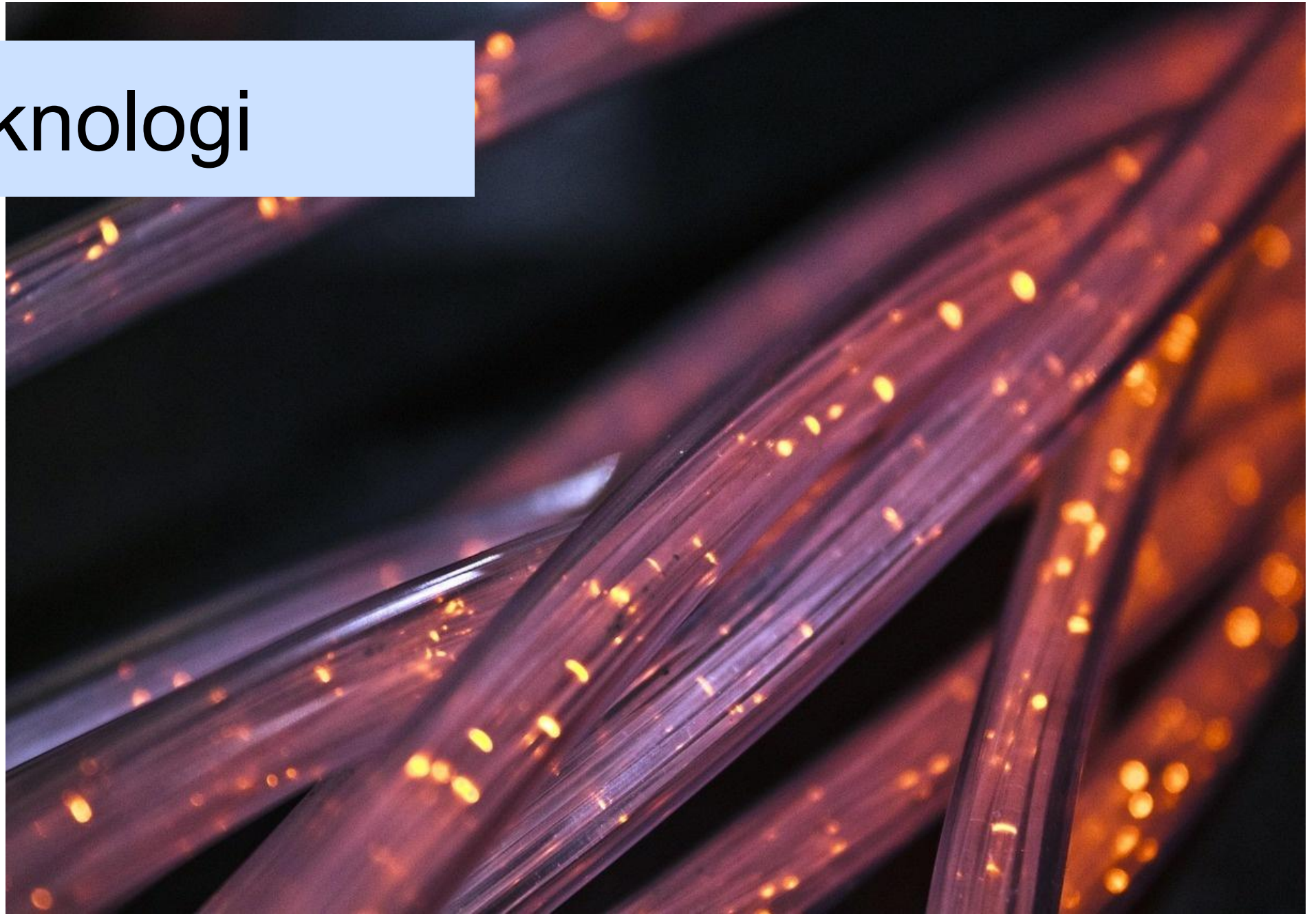

Felles forventninger fra personbrukere og arbeidsgivere

- Sammenhengende tjenester på tvers av offentlig sektor
 - Forventer at de ikke må være «prosjektleder» i egen sak
- Mer målrettet inkludering i arbeidslivet og langsiktige planer
 - Relevante tiltak og aktiviteter, kompetanseheving

Digital teknologi

Det fysiske og digitale **smelter** sammen

Blandet virkelighet

- Nye måter å kommunisere og møtes på
- Trene på krevende situasjoner
 - Arbeidstrening
 - Veiledning
- Foreløpig begrenset utbredelse

Blandet virkelighet

KI-briller

Kamera, lyd, og
stemmestyrte KI

Mainstream i 2026

AR-briller

Briller med
visuelle overlays

Nisje-produkt

VR headsets

Spesielle
anvendelser

Nisje-produkt

**Hva skjer hvis KI-briller
for alvor kobles til KI-agenter?**

● 5. oktober 2026 kl. 07:15

KUNSTIG INTELLIGENS

Vil innføre midlertidig forbud mot KI-briller

Regjeringen vil innføre et midlertidig forbud mot KI-briller på offentlige steder som skoler, sykehus, kjøpesentre og parker. Samtidig vil de sette ned en ekspertgruppe som skal gi råd om en varig, nasjonal regulering, skriver regjeringen i en pressemelding.

– Vi ønsker oss ikke et samfunn hvor mennesker er bekymret for å bli overvåket, sier digitaliseringsminister Torgeir Micaelsen (Ap).

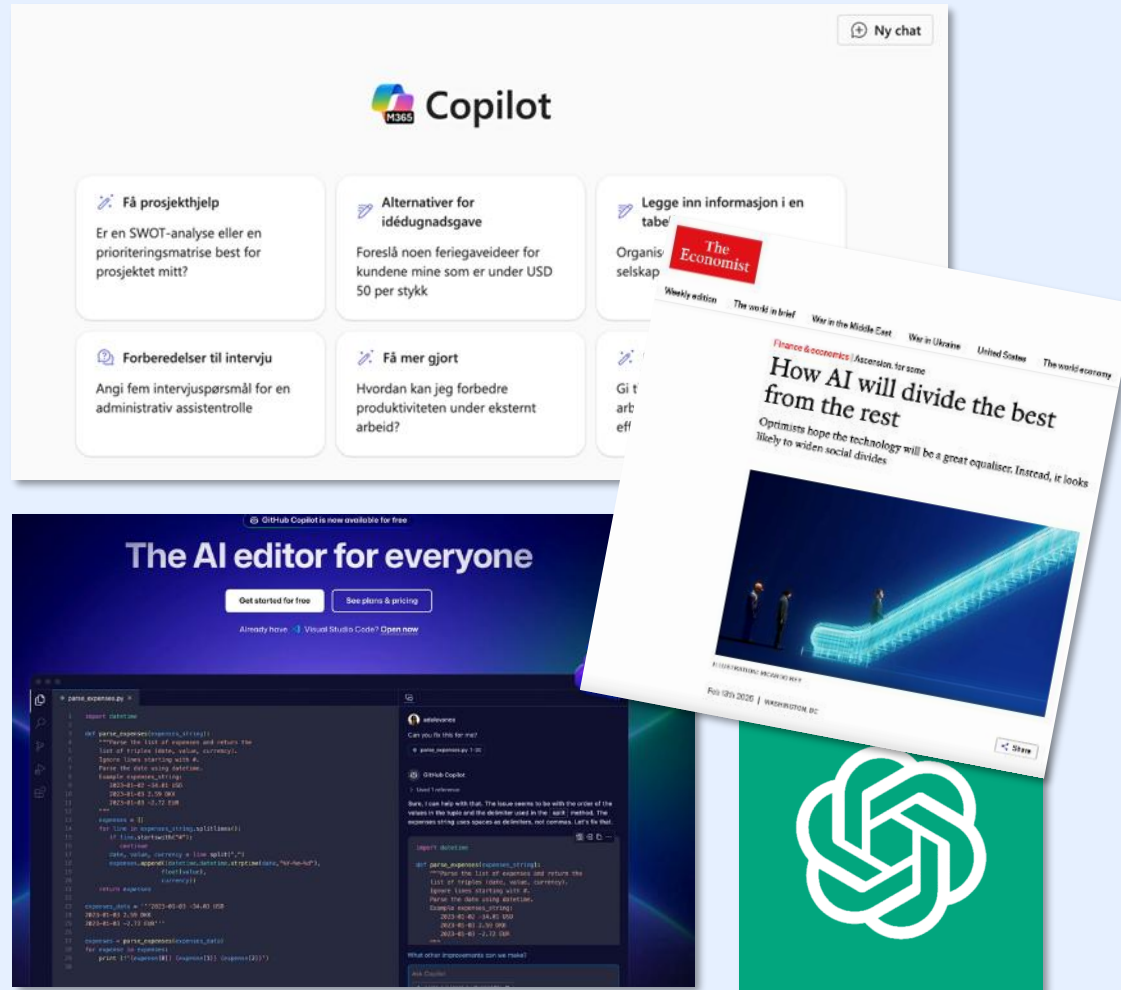
Det blir ikke et totalforbud mot teknologien. Parallelt med det midlertidige forbudet settes det ned en ekspertgruppe som skal utrede en varig nasjonal regulering.

én rød tråd...

Kunstig intelligens
og generative modeller

Kunstig intelligens siver inn i verktøy vi bruker i hverdagen

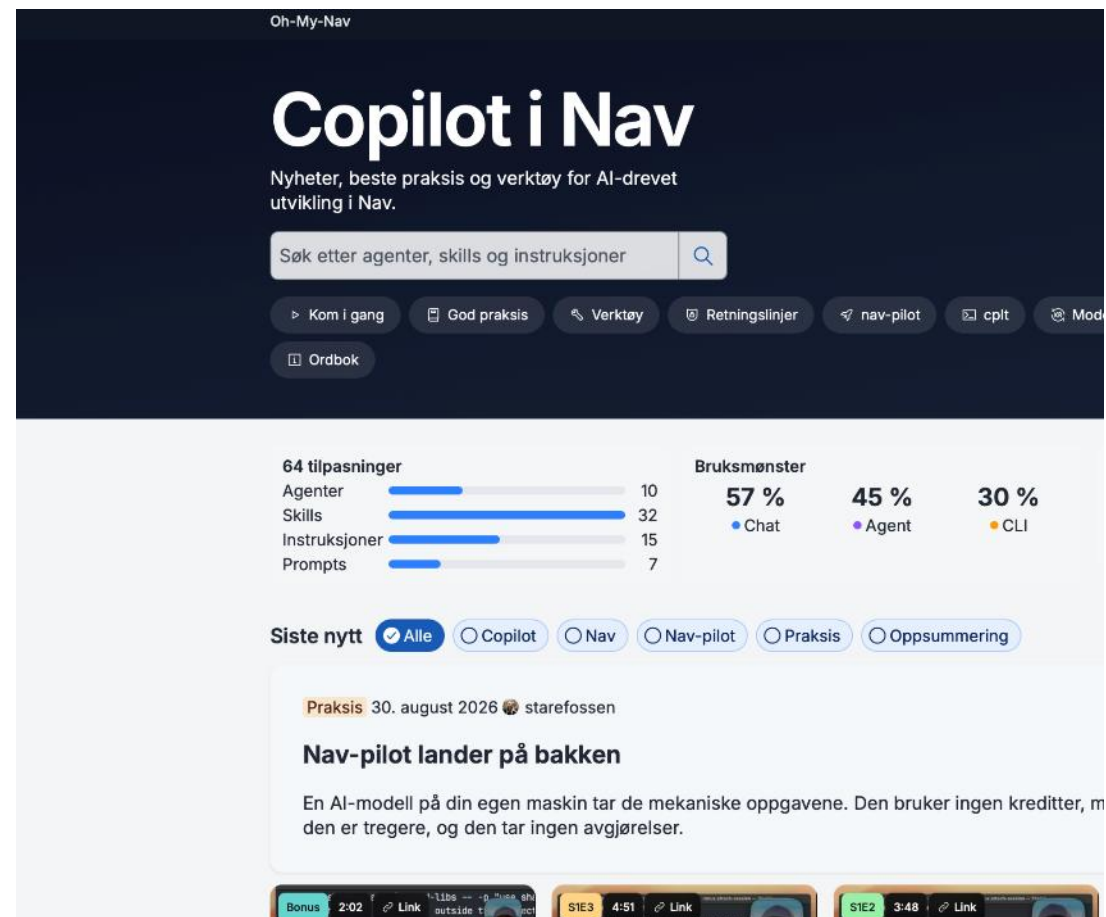

- Letter arbeidshverdagen
- Senker terskelen for programmering, bildebehandling, klarspråk/oversettelser, analysearbeid
- Vil KI utlikne eller forsterke forskjeller?

Agentisk KI går fra randsoner til standard infrastruktur

Utfører selv oppgaver på brukerens vegne som å:

- redigere dokumenter
- administrere filer
- samhandle med andre systemer

Kunstig intelligens i Nav

Eksempler i dag/på vei inn

- «Bibliotekar» for veiledere ved Nav Kontaktsenter
- Personvern vakt
- Forbedre stillingsannonser
- Oversettelse, tolking og flerspråklig kommunikasjon
- Transkribere møter
- Kodeassistent og agentisk koding

Framtidige muligheter

- Beslutningsstøtte i saksbehandling og vurdering av oppfølgingsbehov
- Nye hjelpemidler og løft for universell utforming
- Læringsmoduler og kurs

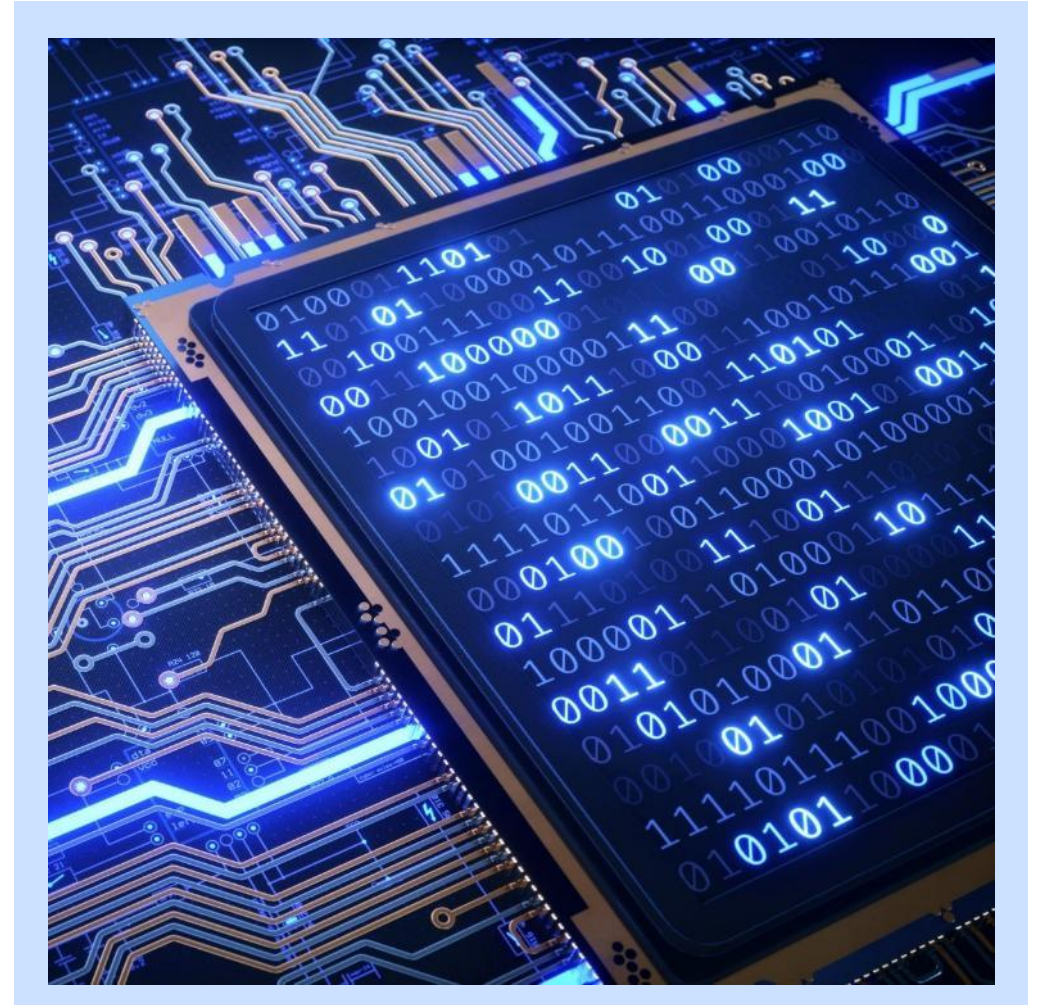

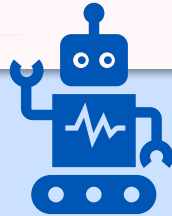
Foto: Microsoft stockbilder

Digital sårbarhet – desinformasjon, svindel, cyberangrep

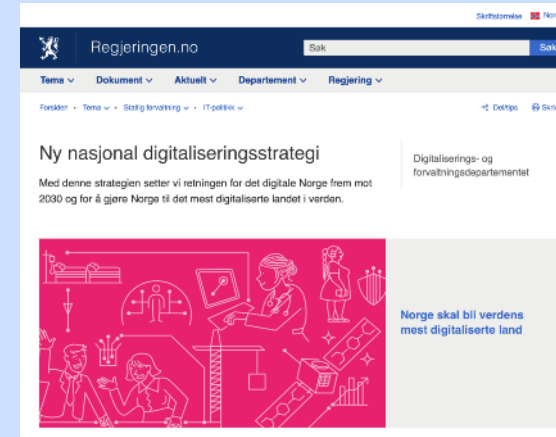
- Falske identiteter, fake news, dokumentforfalskning
- Svertekampanjer
- Falske nettsider og rapporter
- Modeller som oppdager og utnytter sårbarheter
- Agentiske systemer som kan utføre komplekse cyberoperasjoner

Premisser for digitaliseringen

Riksrevisjonen:
«Få eksempler i offentlig sektor der KI gir betydelige gevinster, stort uutnyttet potensial»

Digitaliseringsstrategien:

- 80 % av statlige virksomheter skal ta i bruk KI i løpet av 2025, samtlige i 2030.
- Mulige bruksområder: *Automatisering av rutineoppgaver, beslutningsstøtte, risiko- og avviksanalyser, ressursallokering, brukertilpasning.*

Rettslige rammer

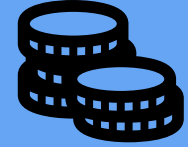
Digitaliseringstrendene vi har sett
frem til 2025...

...er ikke nødvendigvis de som vil
dominere fremover mot 2035

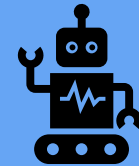
Hvordan digitalisere?

Finansieringsmodeller, mest
mulig verdi for pengene,
tilgang til kompetanse

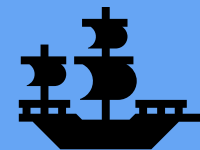
Hvordan gjøre det rett og riktig?

KI spås samme disruptive kraft
som smarttelefonen, men har
rettslig og etisk fallhøyde

Hvordan stole på noen?

Valg av digitale verktøy kan
også ha geopolitiske og
sikkerhetsmessige dimensjoner

Økonomiske levekår

Utviklingstrekk: Høy oppmerksomhet om barnefattigdom

- Politisk utvikling: Økt barnetrygd, billigere barnehage, flere har fått rett til subsidiert tannbehandling, økt sosialhjelp til barnefamilier, strømstøtte
- Høy velstand og kjøpekraft sammenliknet med andre land
 - Påvirker hva som regnes som nødvendige goder
- Men: Høyt rentenivå og historisk høy gjeldsgrad gir risiko

Foto: Microsoft stockbilder

Økt realinntekt etter et tiår med stagnasjon

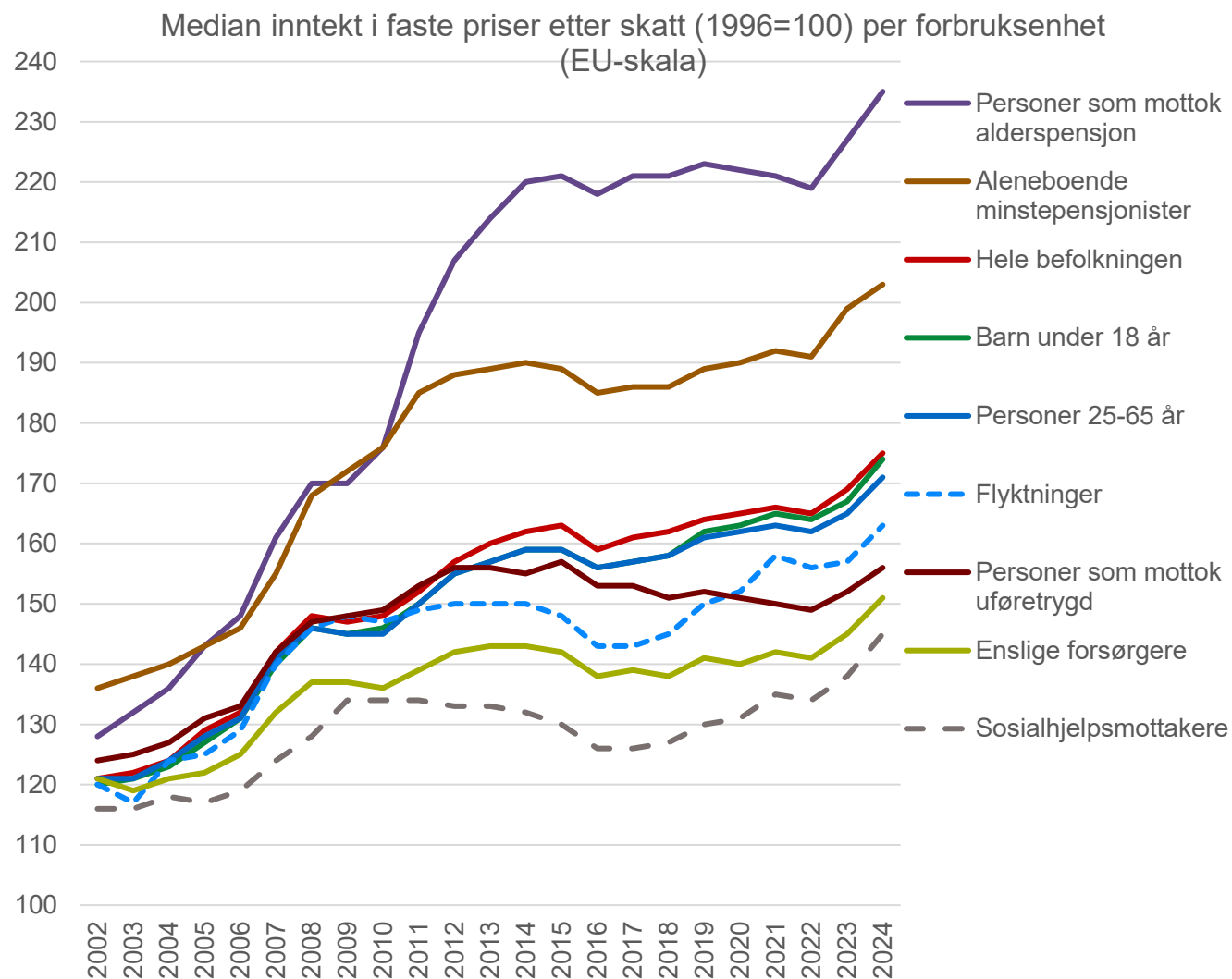
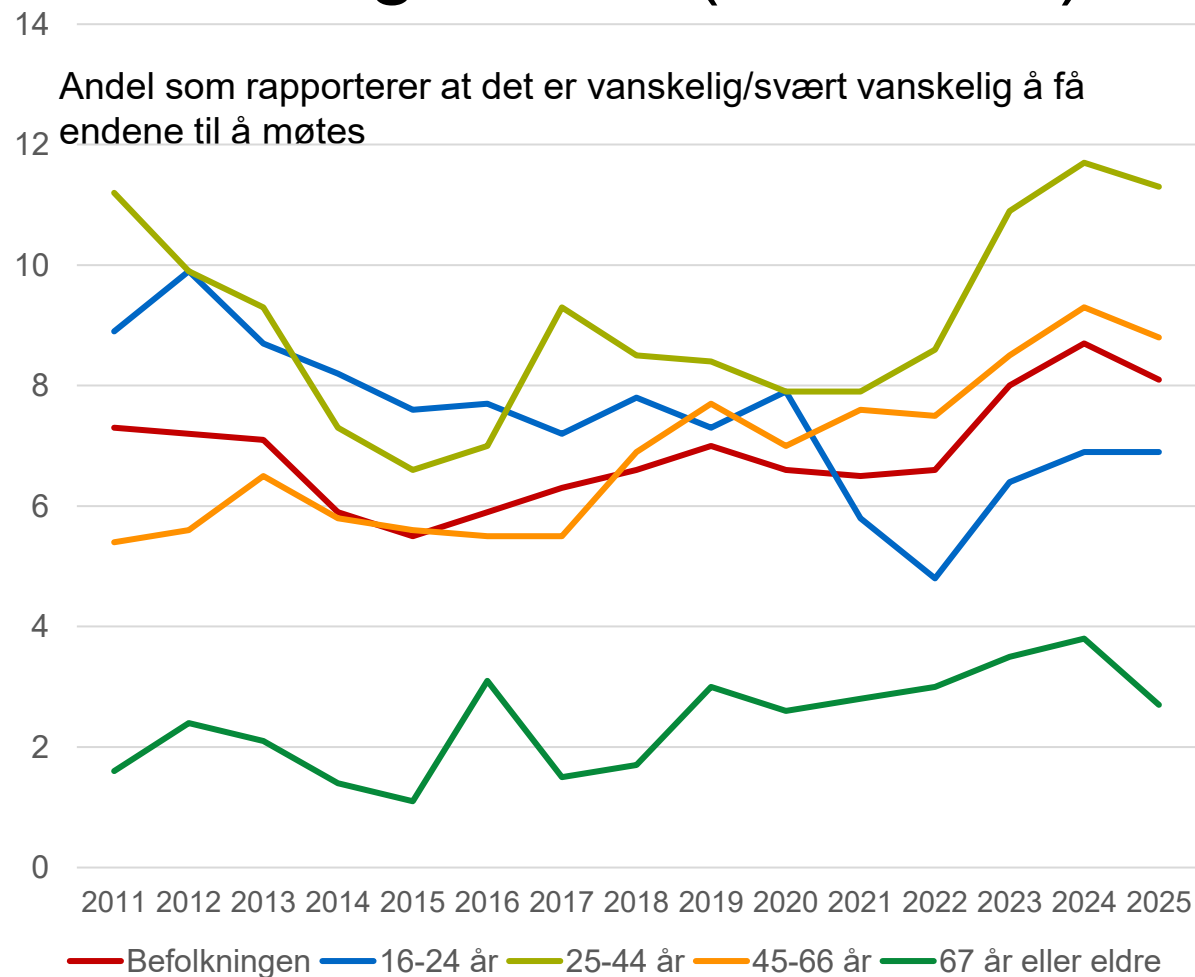

Foto: Colourbox

Men flere rapporterer om stram økonomi – og flest i etableringsfasen (25–44 år)

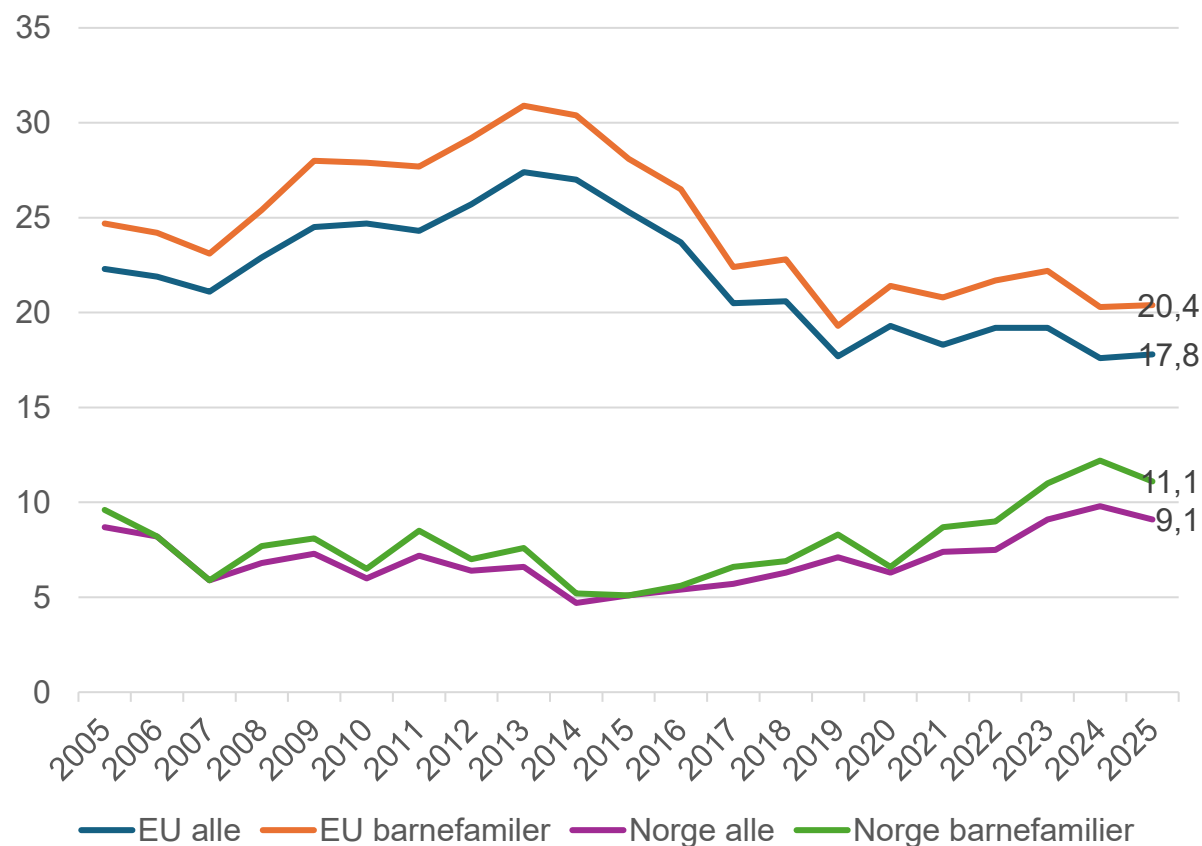
Kilde: SSB

Foto: Microsoft stockbilder

Færre nordmenn som rapporterer om trang økonomi

Andel som rapporterer at det er vanskelig/svært vanskelig å få endene til å møtes med inntekten til husholdningen

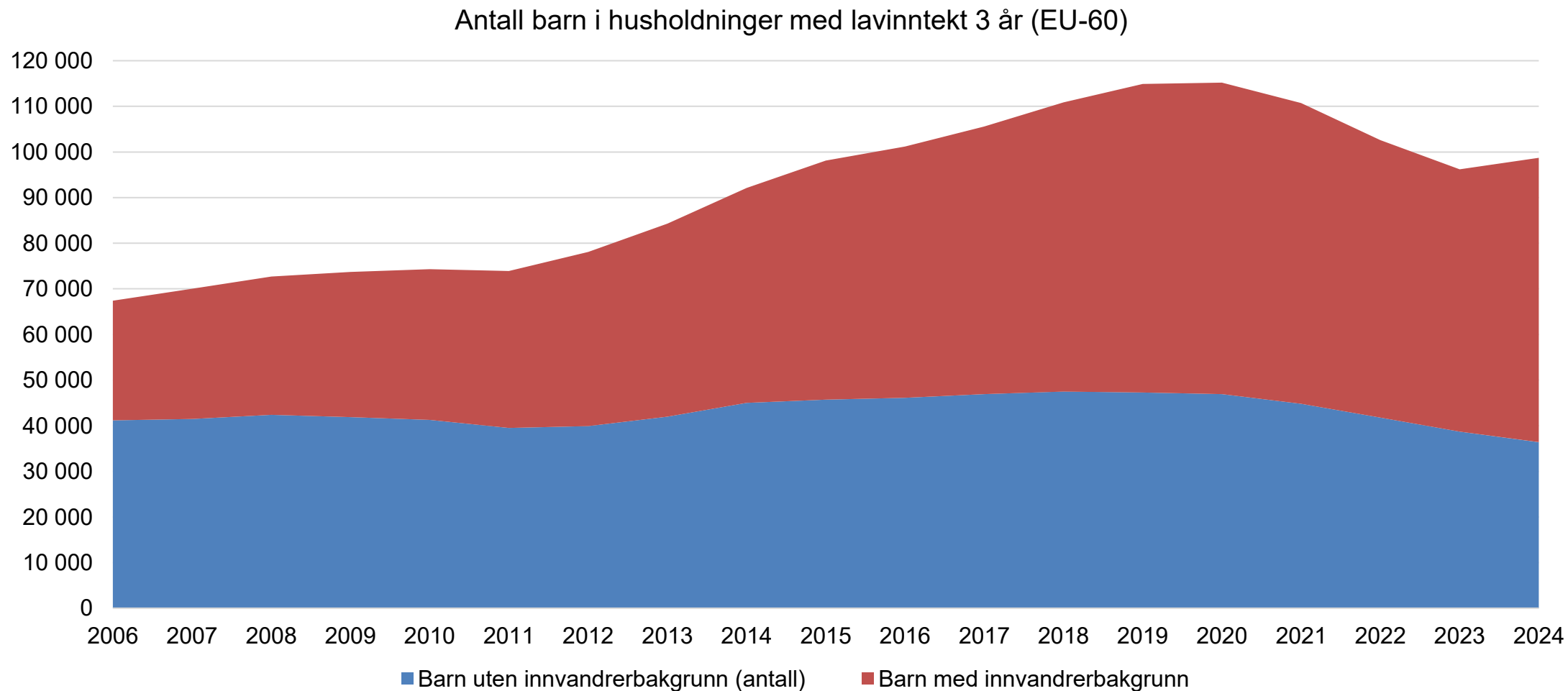

Kilde: Eurostat

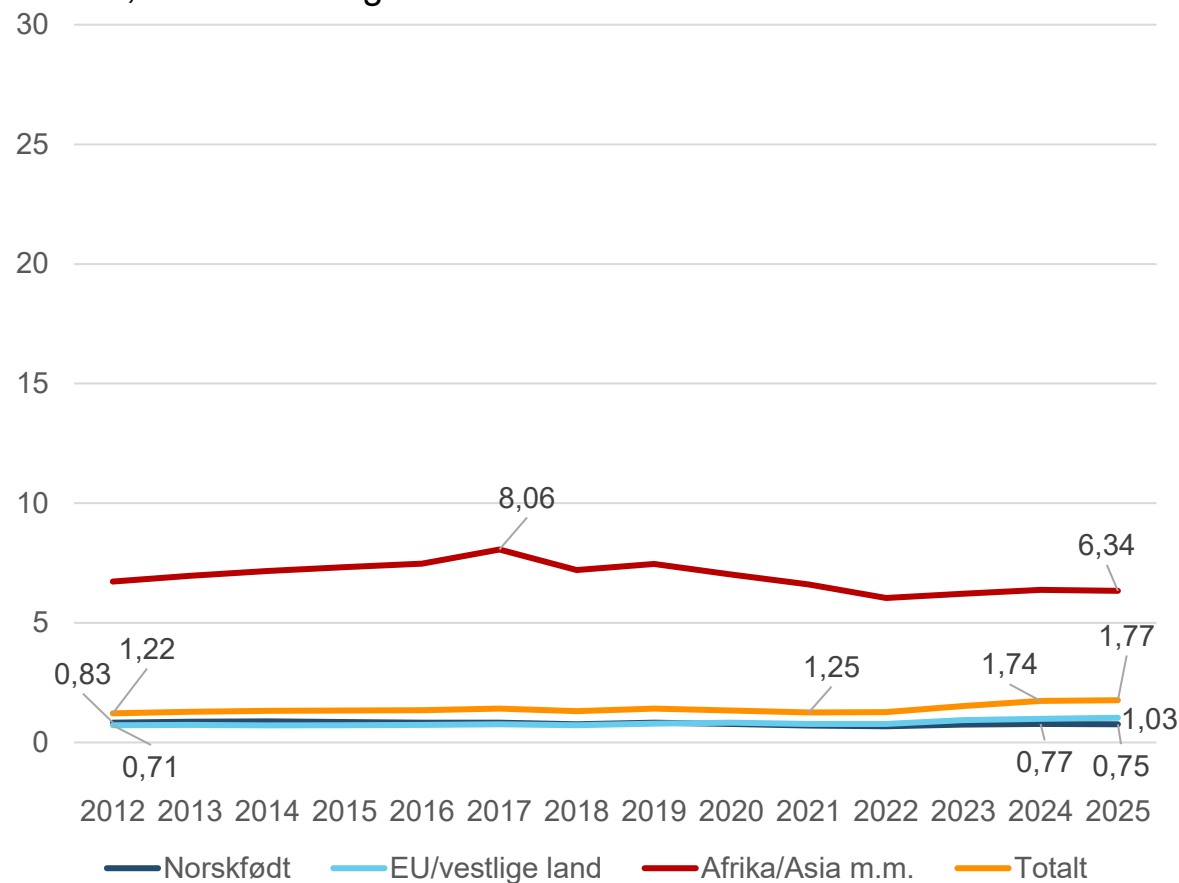
Foto: Microsoft stockbilder

Over tid flere barnefamilier som ikke har hengt med i inntektsutviklingen – dette snudde i 2021

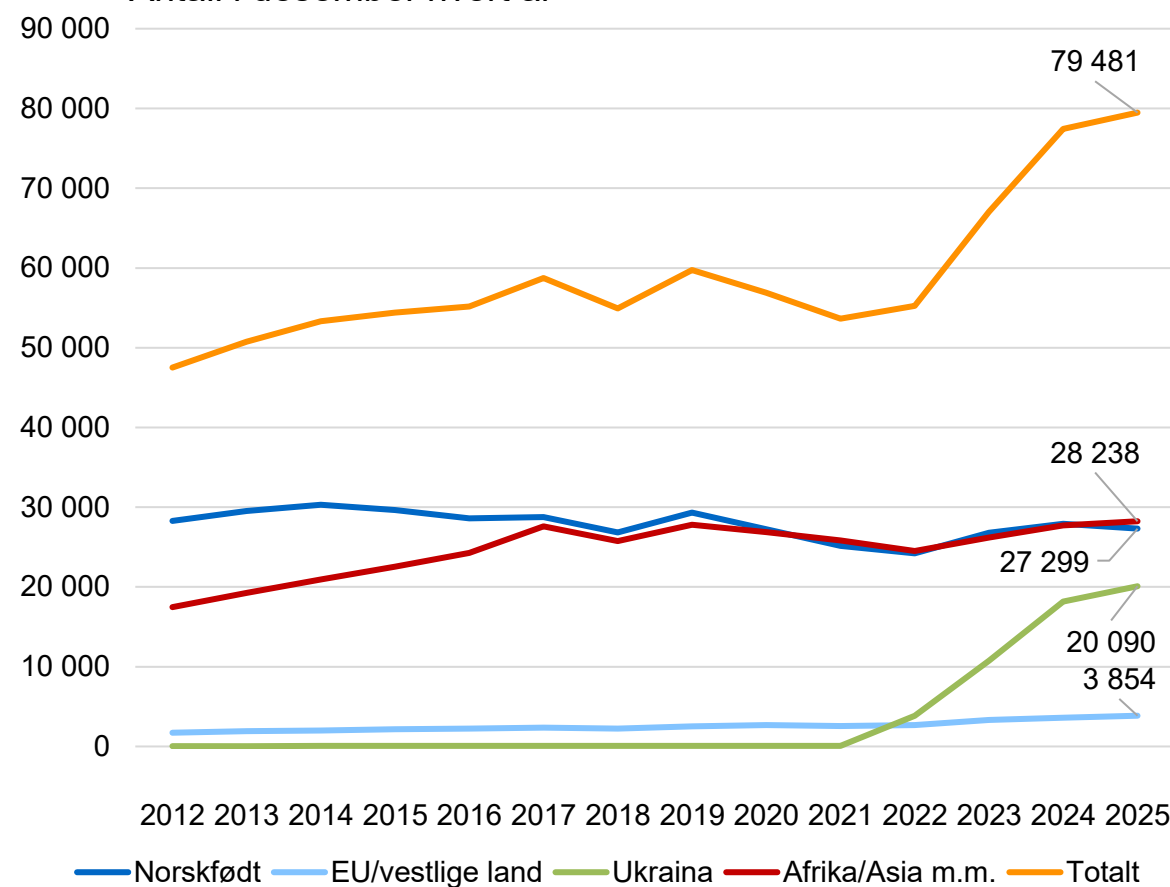
Personer med fluktbakgrunn sterkt overrepresentert blant sosialhjelpsmottakere – nedgang blant norskfødte

Mottakere av økonomisk sosialhjelp som andel av befolkningen 18–89 år, etter landbakgrunn*. Prosent

* Ukrainere inkludert i totalen men ikke vist separat.

Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter landbakgrunn. Antall i desember hvert år

Scenarier for økonomisk utvikling og behovet for sosialhjelp og økonomisk rådgivning

Stabil økonomi

Lav arbeidsledighet
Høy sysselsetting
Moderat reallønnsvekst
Høy, men synkende rente

Stabilt eller svakt synkende sosialhjelpsbehov, hvis antall nye flyktninger fortsetter å avta.

Handelskrig gir omstilling

Periodevis økt ledighet
Fortsatt høy inflasjon og rente
Lav reallønnsvekst

Moderat økning i sosialhjelpsbehov- sterk økning i behov for økonomisk rådgivning

Økonomisk tilbakeslag

Global resesjon gir alvorlig nedgang
Kraftig økt ledighet
Boligprisfall

Sterk økning i sosialhjelpsbehov

Hva påvirker levekår og sosiale tjenester mot 2035?

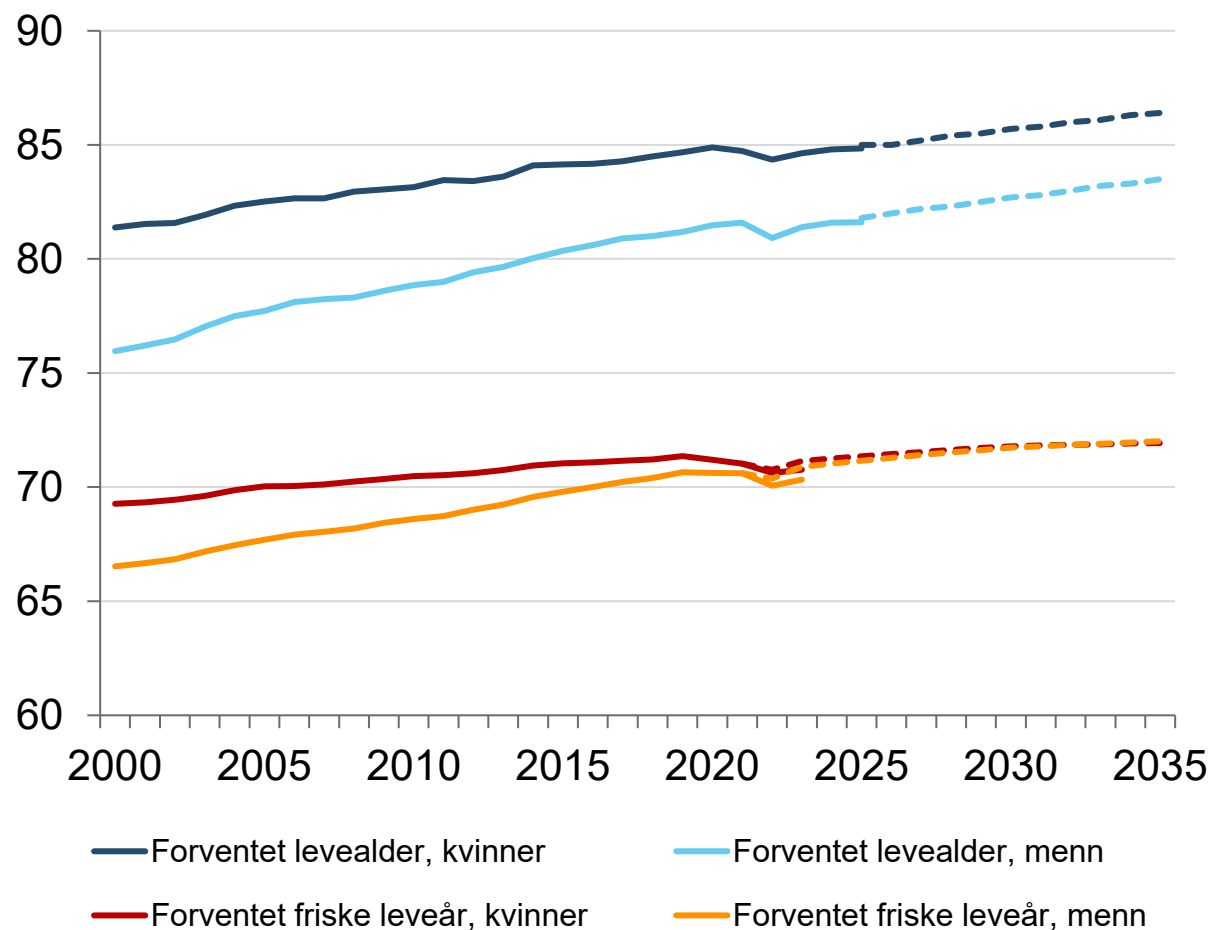
Foto: Microsoft stockbilder

- Ankomst av flyktninger og integrering
- Arbeidsledighet og økonomisk utvikling: Høy gjeld gir sårbarhet
- Økonomisk rådgivningstjeneste
- Politiske tiltak, eksempelvis satser for barnetrygd

Helse

Vi lever lenger, men antall friske leveår øker mindre

Kilde: SSB og Global Burden of Disease-prosjektet.
Framskrivningen av friske leveår er basert på tall til 2021, og er justert for revisjon av tall tilbake i tid.

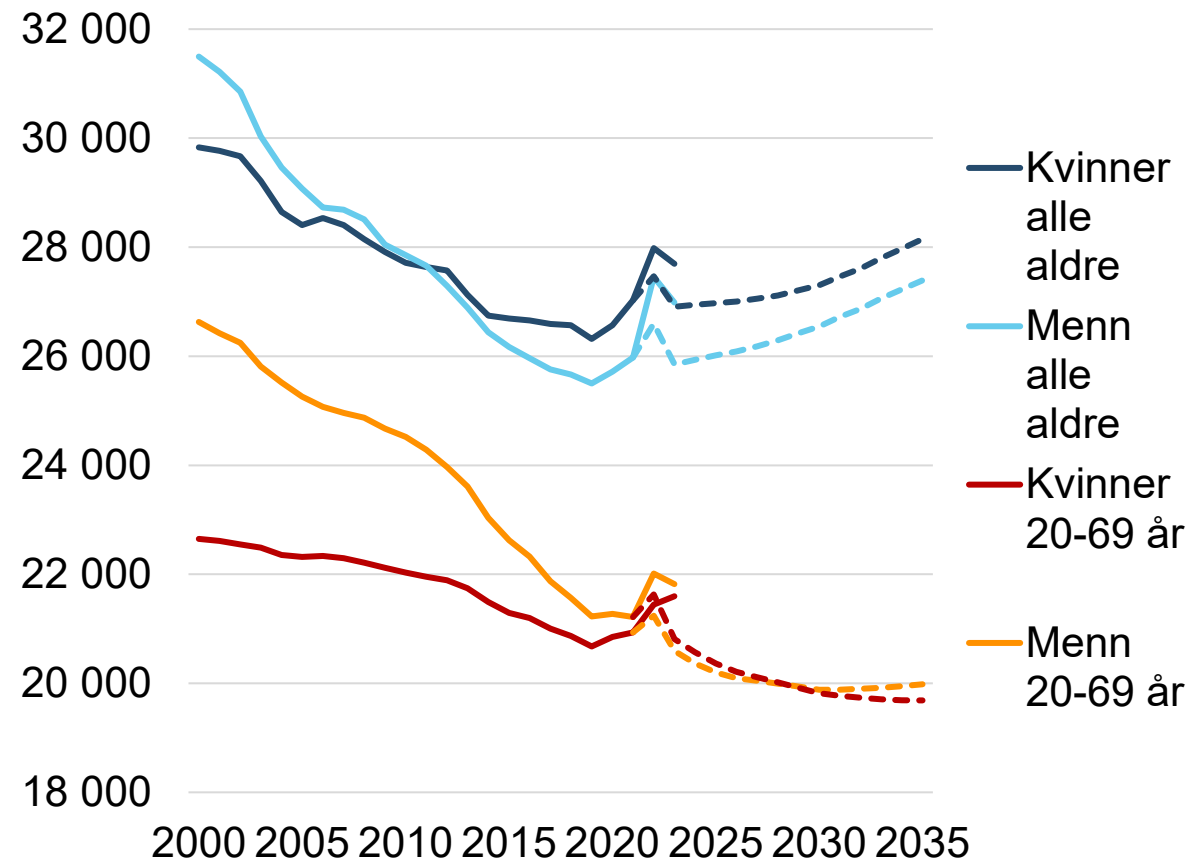

Foto: Pixabay

Pandemi og aldring gir økt sykdomsbyrde, men i yrkesaktiv alder forventes nedgang

Sykdomsbyrde til 2023, framskrivninger til 2035

(tapte leveår + leveår med ikke-dødelig helsetap per 100 000 i befolkningen)

Kilde: Global Burden of Disease-prosjektet.
Framskrivningene er basert på tall til 2021, og er justert for revisjon av tall tilbake i tid.

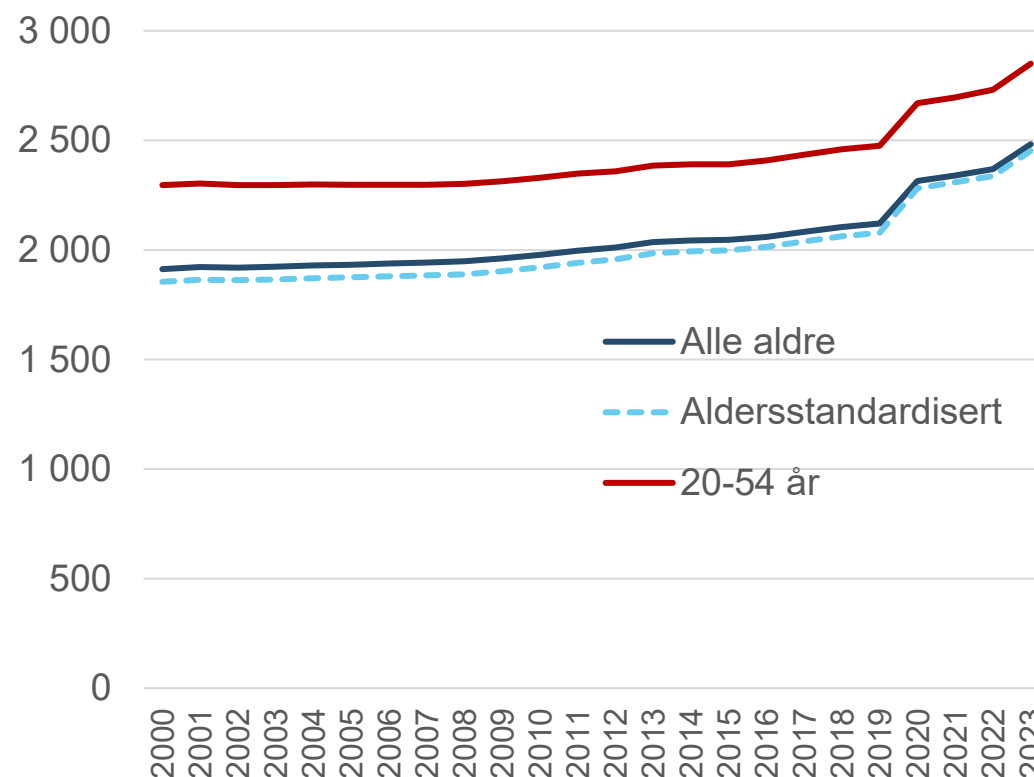
Foto: Colourbox

Økte psykiske lidelser – men psykiske plager blant unge har snudd

- Selvrapporterte psykiske plager økte kraftig i 2013–2023 blant unge under 30 år, men klar nedgang fra 2023 til 2025
- Betydelig økning fram til 2023 i andelen 16-79 år som har kontakt med primærhelsetjenesten for psykiske plager eller lidelser
- Økning også i kontakt med spesialisthelsetjenesten, tidligere mest for angstlidelse, nå ADHD

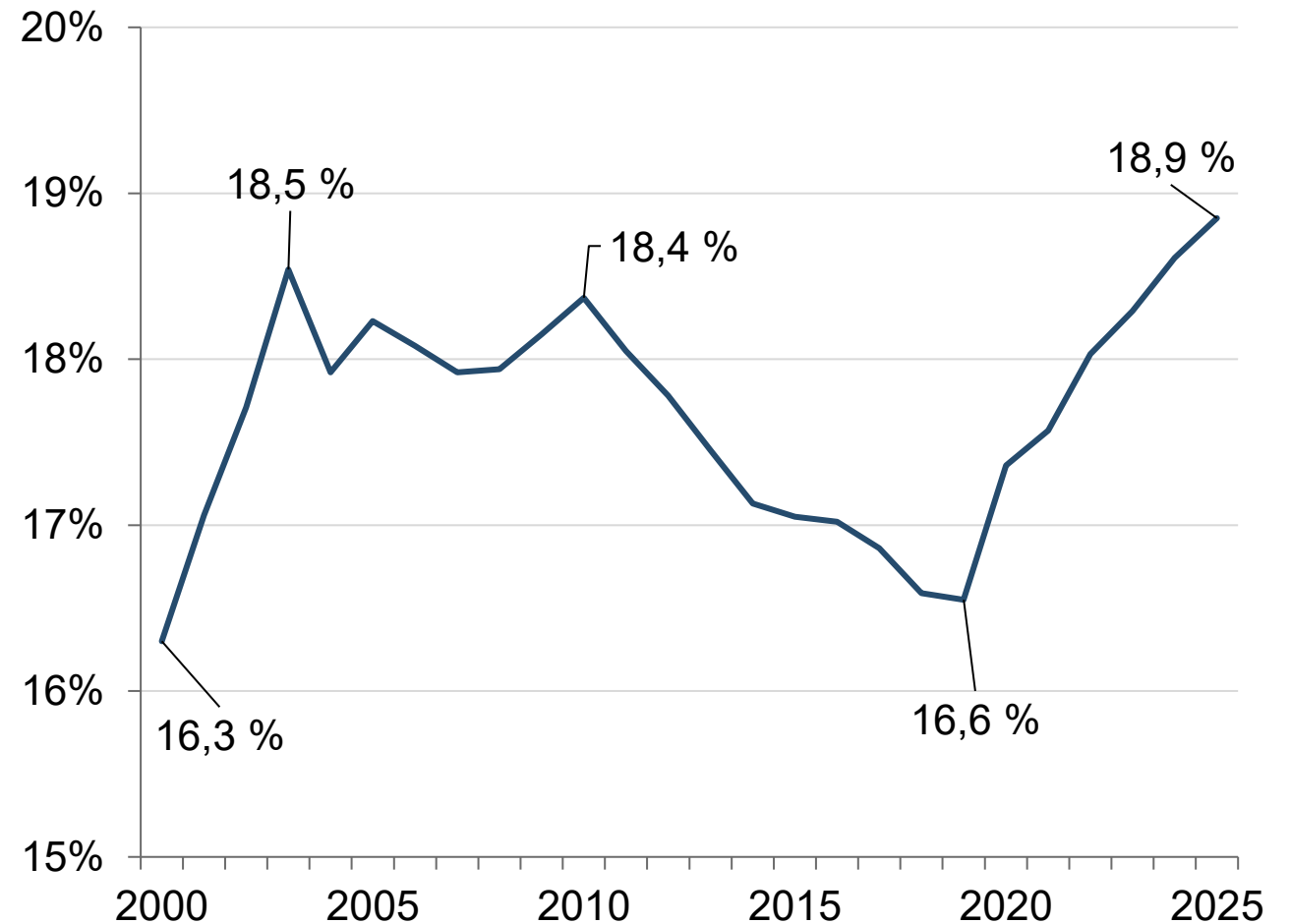
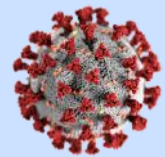
Sykdomsbyrde knyttet til psykiske lidelser 2000–2023

(tapte leveår + leveår med ikke-dødelig helsetap per 100 000 i befolkningen)

Historisk topp i mottak av helserelaterte ytelser

- Jevn nedgang 2010–2019
- Økning under og etter pandemien
- Rekordhøyt nivå i 2025

Flere unge 18–29 år med helserelaterte ytelser, økt andel på uføretrygd

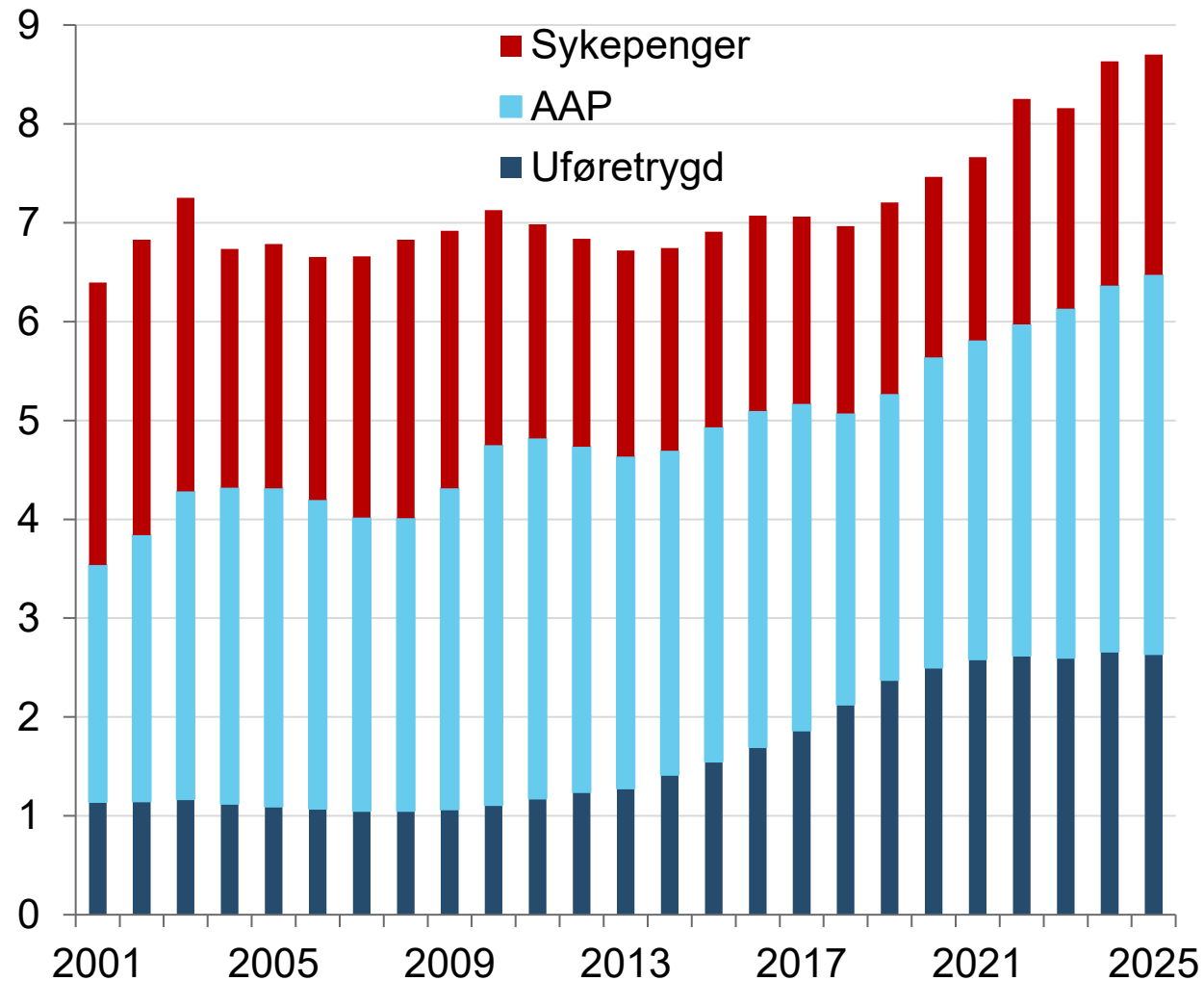

Foto: Stockbuilder

Helse – utviklingen mot 2035

Helserelaterte ytelser påvirkes av mer enn helse

- Mangel på arbeidskraft gir gode vilkår for inkludering
- Omstilling gir risiko for utstøting fra arbeidslivet
- Mulige endringer i regelverk for ytelser
- Mer målrettet arbeidsrettet oppfølging?

Usikkerheter

- Risiko for framtidige pandemier
- Økende antibiotikaresistens
- Konsekvenser av flyktning- og/eller klimakrise
- Psykiske lidelser vs. psykiske symptomer og plager

Politiske trender

Påvirkning fra internasjonale politiske trender

- Den internasjonale konkurransen om kvalifisert arbeidskraft øker
- Anspent sikkerhetssituasjon
 - Forsvar og sikkerhet gir tøffere prioriteringer, og krav til sikkerhet og beredskap i Nav
 - Tollbarrierer, handelsrestriksjoner og nye konkurranseutfordringer
- Miljø- og klimapolitikken i motvind, men klimatilpasninger for å møte økende klimaproblemer
- EU viktig for Norge

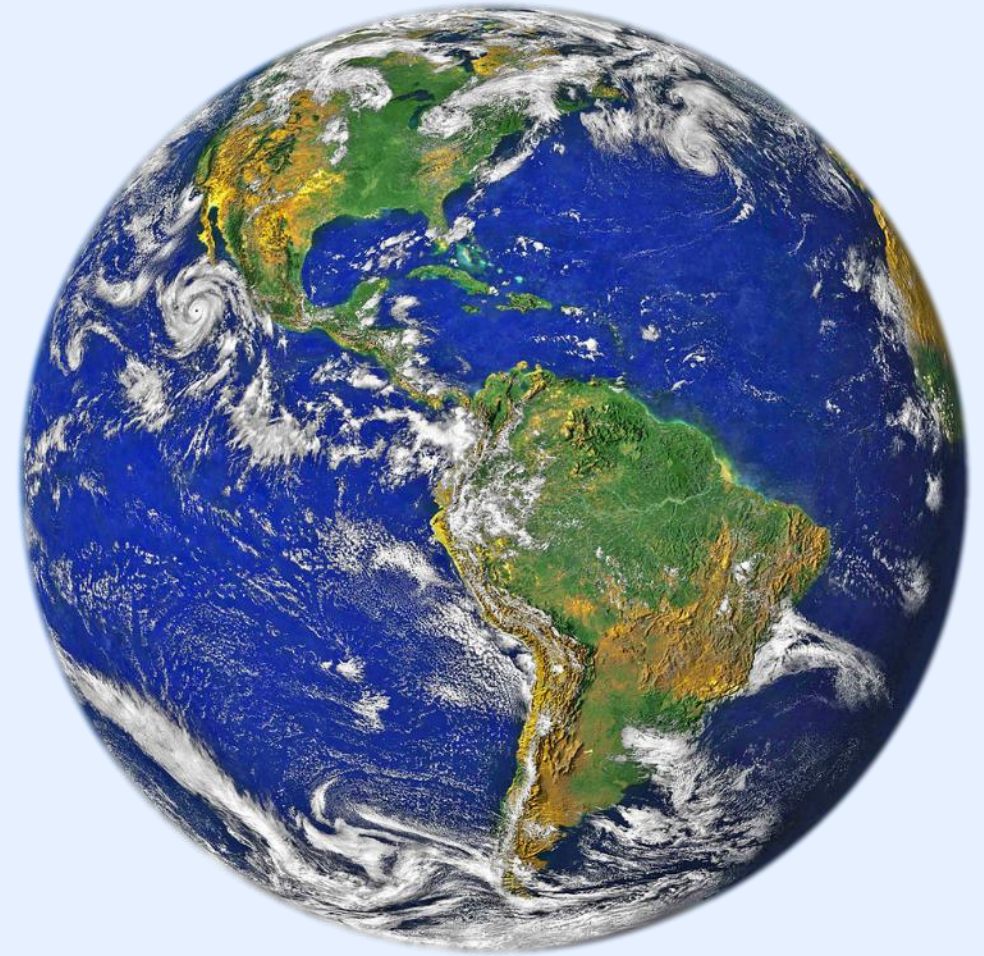

Foto: Pixabay

Hvordan balansere forventninger til velferdsstaten mot økonomisk bærekraft?

Redusere velferdsstatens utgifter

- Diskusjoner om antall og nivået på ytelser, inngangsvilkår, aktivitetskrav – og graden av aktiv arbeidsmarkedspolitikk
- Økte krav til effektivisering. Enklere regelverk krever brudd med en trend med mer kompleksitet

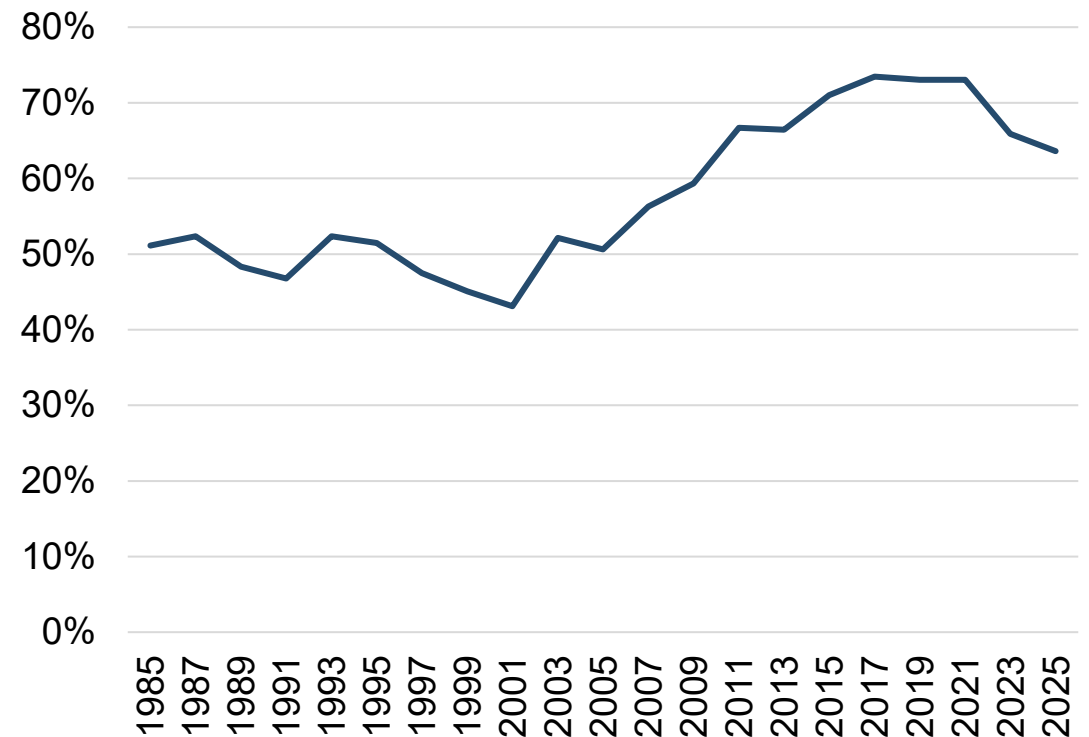
Øke velferdsstatens inntekter

- Lavere skattevilje kan gi mindre politisk handlingsrom

Øke arbeidsmarkedsdeltakelsen

- Økte forventninger til oppfølgingen fra Nav
- Satsing på kompetanse og inkludering

Andel som støtter et høyt skattenivå for å opprettholde viktig offentlig virksomhet

Kilde: Norsk Monitor (Ipsos)

Omstilling, kompetanse og inkludering

- Mer tilpassede opplæringsløp og livslang læring, også i kombinasjon med jobb
- Viktig rolle for opplæringstiltak fra Nav
- Tiltak for inkludering og integrering av utsatte grupper – fortsatt særlig prioritering av innvandrere/ flyktninger og unge i utenforskap
- Større krav til samarbeid mellom Nav, arbeidsgivere, utdanningssektoren og helsesektoren

Beredskap og samfunnssikkerhet

- Usikkerhet – styrking av forsvar og sikkerhet gir hardere prioriteringer
- Økte krav til beredskap i Nav
- Cyberkriminalitet og hybrid krigføring økende trusler
- Trygdesvindler og arbeidslivskriminalitet krever godt samarbeid

Nav-reformen – gjennomgang 20 år etter

Hovedpunkter i Ekspertgruppens mandat

- Er dagens Nav-organisering hensiktsmessig, og er det behov for endringer?
- Bidrar partnerskapet mellom stat og kommune i Nav-kontoret til bedre og mer helhetlige tjenester?
- Har Nav nok lokalt handlingsrom?
- Hvordan fungerer samarbeidet med utdannings- og helsesektoren?
- Hvordan utnytte digitalisering bedre?

Politiske verdiendringer

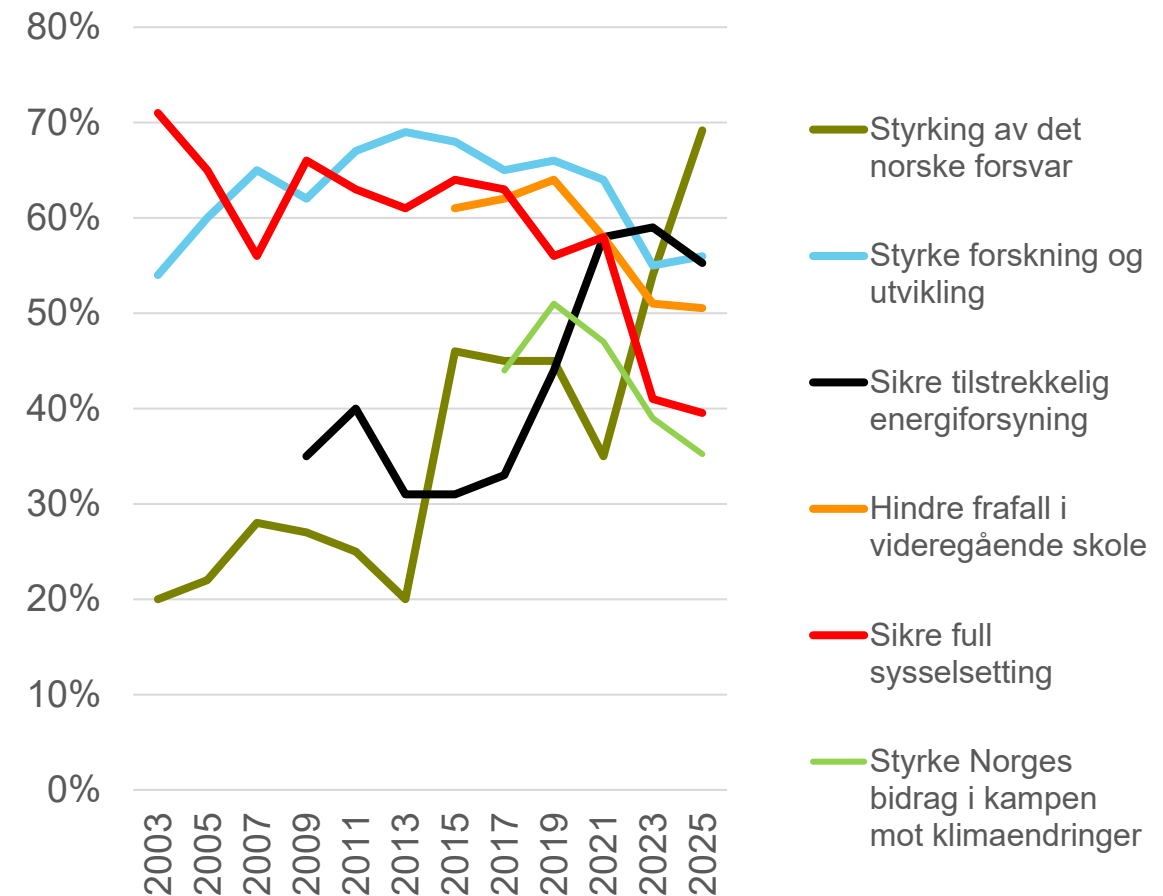
Forsvar og energi viktigere – klima, sysselsetting og forskning mindre viktig

Velferdsmodellen under press?

- Større aksept for sosial ulikhet og mer positive holdninger til privatisering enn tidligere

Jevnt høy tillit i Norge, men visse tegn til økt polarisering

Andel som mener utvalgte saker er spesielt viktige å løse

Kilde: Norsk Monitor (Ipsos)

Framtidas kompetansebehov i Nav

Omstilling og kompetanse-gap

- Analytisk kompetanse om konsekvenser for arbeidsmarkedet og tjenesteutviklingen
- Praksisnær kompetanseutvikling, deling av forskning og erfaringsbasert kunnskap.
- Smidig og innovativ tjenesteutvikling

Endre brukerforventninger

- Kunnskap om brukerbehov
- Oversikt over medarbeidernes kompetanse.
- Veiledningskompetanse og kunnskap om hva som fremmer inkludering av utsatte grupper
- Kommunikasjons- og relasjonskompetanse

Mer samarbeid på tvers

- Kunnskapsdeling med samarbeidspartnere om brukerbehov, tjenestetilbud og effekter.
- Kompetanse i tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og felles utviklingsinitiativer.

Digitalisering og KI

- Juss-, teknologi- og analysekompetanse
- Kompetanse om bruk av digitale verktøy i brukermøter
- Kompetanse om ansvarlig bruk av tjenester basert på algoritmer og kunstig intelligens
- Forståelse av hvordan digitalisering og KI påvirker arbeidsmarkedet

Hovedfunn og avslutning

Samfunnstrender og konsekvenser for Nav mot 2035

Demografi

3/4 av veksten blant eldre 67+. Færre i yrkesaktiv alder i halvparten av kommunene, færre barn/unge i 3 av 4 kommuner

Høy usikkerhet om innvandring

Økte krav til effektivisering og treffsikre tjenester

Over 20 % vekst i hjelpemidler og alderspensjon vil utfordre Nav

Arbeids- marked

Mangel på arbeidskraft, særlig helsepersonell, men også faglærte

Kompetansebehov i helse og ny teknologi gir omstilling.
Effekter av KI: Scenarier fra KI-revolusjon til kraftig brems

Tollbarrierer og geopolitisk usikkerhet gir uforutsigbarhet. Tettere europeisk samarbeid gir også muligheter

Gode vilkår for inkludering, krever satsing på kompetanseheving

Bruker- forventninger

Forutsigbar inntektssikring, kortere ventetid og bedre informasjon underveis

Menneskemøter med utgangspunkt i livssituasjonen.
Men todelt: Mange forventer enkle og effektive digitale løsninger

Langsiktig tilrettelegging for inkludering, et Nav som kjenner det lokale næringslivet

Teknologi

KI-agenter blir standard infrastruktur

Bruksområder for KI: Lettere arbeidshverdag, språk, kodeassistent, beslutningsstøtte i saksbehandling/oppfølging, nye hjelpemidler

Økt digital sårbarhet gir krav til sikkerhet og beredskap:
Trygdesvindler, cyberangrep, desinformasjon

Diskusjon om rettslige rammer, styring og finansiering

Levekår og helse

Ankomst av flyktninger og utviklingen i integrering viktigste faktor som påvirker sosiale tjenester

Høy gjeldsgrad og rentenivå gir sårbarhet hvis ledigheten øker

Bedre folkehelse taler for færre med helserelaterte trygdeytelser

Fare for utstøting ved omstillinger og tegn til økning i psykiske lidelser trekker i motsatt retning

Politiske trender

Økt vekt på forsvar og sikkerhet og synkende skattevilje gir tøffere prioriteringer

Bærekraftig velferd: Forsterket satsing på kompetanse og inkludering.
Diskusjoner om aktivitetskrav, nivå og innretning av ytelser

Vurderinger av organiseringen av Nav

Jevnt høy tillit i Norge, men enkelte tendenser til polarisering

Forventningsgap og dilemma mot 2035

Brukerforventninger

Tjenester og oppfølging
tilpasset den enkelte og
menneskemøter som ser
den enkelte

Navs oppdrag

Sikre økonomisk og sosial
trygghet, flere i arbeid og aktivitet

Politiske mål om

økonomisk bærekraft

Forenkling, automatisering,
effektivisering

Vil du vite mer?

Mer informasjon på nav.no/omverdensanalyse

Du kan også ta kontakt på e-post redaksjon.omverdensanalysen@nav.no